

Lekcije za gitaru

Nivo 1

Pavle Paunović

<http://pavlepaunovic.com>

Autorska Prava

Sva prava na ovu knjigu pripadaju www.pavlepaunovic.com sajtu. Sva prava zadržana. Zabranjeno je kopiranje knjige u komercijalne svrhe. Kao i korišćenje bilo kog dela knjige u komercijalne svrhe.

Slobodan si da kopiraš knjigu, pod uslovom da napomeneš ko je autor i ime sajta.

Licensa pod kojom je knjiga je **Creative Commons attribution-noncommercial**

Copyright © 2018 Pavle Paunović

Sadržaj

3 – Početnička pitanja

7 – Anatomija gitare

10 – Položaj tela i prstiju

13 – Čitanje dijagrame akorda I tabova

15 – Štimanje gitare

16 – Saveti za vežbanje

18-23 – **Lekcija 1** (D, A, E, vežba za promenu akorda (60 sekundi), osnove ritma, osnovne vežbe za sluh, plan vežbanja)

24-28 – **Lekcija 2** (G, C, vežba za promenu akorda (60 sekundi), imena žica, osnovne vežbe za tehniku, vežbe za sluh, plan vežbanja)

29-36 – **Lekcija 3** (Am, Em, Dm, vežba za promenu akorda (60 sekundi), metronom, osnove ritma 2, vežbe za sluh, lake pesme sa novim akordima)

37-41 – **Lekcija 4** (tonovi u muzici, šest tonova koje moraš da zapamtiš na petoj i šestoj žici (dve najdeblje), oktave, dužina nota, plan vežbanja)

42-49 – **Lekcija 5** (G7 dominanta, C7 dominanta, B7 dominanta, Fmaj7, vežba za promenu akorda (60 sekundi), osnove ritma 3, vežbe za sluh, lake pesme sa novim akordima, plan vežbanja)

50-58 – **Lekcija 6** (A7 dominanta, D7 dominanta, E7 dominanta, vežba za promenu akorda (60 sekundi), osnove ritma 4 (Shuffle ritam i tripleti), 12 bar(taktova) blues, lake pesme sa novim akordima, vežbe za sluh, plan vežbanja)

59-65 – **Lekcija 7** (Fmaj/dur akord, razlaganje akorda, vežba za promenu akorda (60 sekundi), vežbe za sluh, lake pesme sa novim akordima, plan vežbanja)

66-76 – **Lekcija 8** (power akordi 1, sus akordi u otvorenoj poziciji, osnove ritma 6, minor/mol pentatonika, vežbe za sluh, lake pesme sa novim akordima, plan vežbanja)

77-85 – **Lekcija 9** (12 Bar (12 Taktova) blues varijacije, osnove sviranja sa prstima umesto trzalice, vežbe za minor/mol pentatoniku, power akordi 2, vežbe za sluh sa power akordima, lake pesme sa novim akordima, plan vežbanja)

86-97 – **Lekcija 10** (palm mutovanje, osnove sviranje prstima umesto trzalice 2, 12 bar/taktova blues varijacije, minor/mol pentatonika melodijske fraze, uvod u improvizaciju, vežbe za sluh, lake pesme, plan vežbanja)

98-99 – Kraj, zaključak

Početnička pitanja

Da li sam star za sviranje gitare ?

Naravno da nisi. Nikad nije kasno početi sa učenjem gitare. Možeš imati 10 a možeš imati i 50. Ako voliš instrument i muziku, možeš uživati u njima u bilo kojem životnom dobu. Sve je stvar vežbe, koliko uložiš u instrument toliko ćeš i dobiti nazad. Gitara je jedan od najboljih instrumenata.

Koliko često trebam da vežbam ?

Generalno pravilo je što više to bolje. Bitno je biti konstantan. Što znači bolje je svaki dan po 1h nego jednom nedeljno 1h. Neki ljudi brže uče neki sporije. Ne treba žuriti, polako i konstantno.

Bole me prsti, šta da radim ?

U početku dok prsti ne ojačaju jagodiće ce da bole i ima da se ljušte. Prvi put kad počnes da sviraš prsti umeju stvarno boleti. Kad boli mnogo najbolje je ostaviti gitaru i odmoriti malo. Nekad linije na jagodicama mogu ostati ceo dan. Ne brini zbog toga, to je sasvim normalno. Neće dugo boleti, boleće neko vreme i prestaće kad ojačaju. Naravno proveri da ne pretiskaš jako žice. Minimalno snage koristiti da se proizvede ton.

Sasvim je u redu kad mnogo bole da se ostavi gitara par dana dok ne prođe. Može se desiti da ne osećas jagodice. Pomažu vežbe za prste, istežanje istih itd.

Koje žice da koristim/kupim ?

Za početak što tanje dok ne ojačaju prsti. Na električnoj devetke a na akustičnoj jedanestice. Samo odeš u prodavnicu i kažes dajte mi devetke. Brand možeš D'Addario ili Ernie Ball.

Hoću da sviram heavy metal ili brzo da soliram a početnik sam

Ono što treba da naučiš na početku i postaviš temelj za dalje su osnovni akordi i da razviješ osećaj za ritam. Za početak treba naučiti akorde u otvorenoj poziciji, osnovne pesme sa njima itd.

Da li treba koristiti trzalicu ?

Naravno da treba. Mnogo je važno naučiti pravilno okidanje žica. Kasnije može da se koriste prsti za sviranje.

Hoću da pevam i da sviram u isto vreme

Mnogo je bitno naučiti prvo gitaru dobro i gde se koji akord nalazi. Kad možeš da pričaš i sviraš i da ne gledas vrat, bez razmišljanja gde se koji akord nalazi, tad možeš početi da koristiš glas.

Koje početničke greške treba da izbegavam ?

- Odustajati kad nema napretka. Veoma je važno da se ne odustaje, rezultat će doći vremenom, bitno je samo da se vežba.
- Držanje gitare nepravilno
- Iskrivljena ledja
- Gitara nije naštimovana
- Korišćenje mnogo snage za pretiskanje pragova
- Ne slušanje samog sebe, odnosno ne snimanje sa sound rekorderom sebe.
- Loš položaj ruke koja svira pragove

Da li da koristim tabove, da li treba naučiti note?

Tabovi su notacija za gitariste, veoma se lako čitaju i bitno je naučiti čitati ih. Note su teške za čitanje početnim gitaristama dok ne nauče tonove na gitari. Nije nužno naučiti note. Mnogi gitaristi nikad ih ne nauče, što je sasvim u redu.

Kako da razvijem sluh i osećaj za ritam ? Da li uopšte imam sluha?

Retko je da osoba nema sluha. Obično kako kod nas proveravaju je pevanje određenog tona, ne brini ako ne možeš pogoditi ton, oćes vremenom. Nemoj da odustaješ.

Jedan od načina da se razvije sluh je pevanje tonova na gitari. Dakle, odsviras ton na gitari i pevaš ga. Drugi način je da se pevaju intervali. Akorde možemo prepoznati po kvalitetu, da li je dur, mol, dominantna, dim itd.

Osećaj za ritam se razvija sviranjem pesama i sa metronom. Ako ti je dosadno da sviraš sa metronomom, možeš da sviraš i sa praznim bubnjem ili da vezbaš pesme.

Koju opremu treba imati pored gitare

1. Metronom/Ritam mašinu(Opciono)

Metronom ili ritam mašine su jedni od veoma korisnih stvari za razvijanje osećaja za ritam. Pogotovo kad dodje dan da se svira sa bubnjarem ili drugim muzičarima, dobar osećaj za ritam je preduslov.

Pored online varijanta koji se nalazi na:

<https://www.mikeslessons.com/gscribe>

<https://www.flutetunes.com/metronome/>

Dostupni su u Google Play i IOS App Store prodavnici. Preporučujem ti da skineš neki. Naravno može se kupi u prodavnici digitalni metronom i ritam mašinu, ali ovi navedeni su besplatni.

2. Štimer

Veoma je važno da je gitara naštimovana. Pogotovo kad se počinje sviranje gitare, zbog toga su tu štimeri da olakšaju štimovanje gitare. Mnogo je bolje imati naštimovanu gitaru, jer će i tad sama gitara zvučati mnogo bolje. Imaj milosti nad onima koji te slušaju i koristi štimer.

Ja lično koristim Guitar Tuna, u Google Play prodavnici se nalazi. Naravno može se kupiti i u prodavnici muzičke opreme.

3. Trzalice

Moraćes kupiti trzalice. Za početak mogu bilo kakve trzalice, vremenom ćeš otkriti koje ti odgovaraju. Bitno je svirati sa trzalicama zbog sviranja akorda, odnosno ritmova sa trzalicom ili okidanje žica

4. Sound Recorder/Snimanje zvuka(Obavezno)

Jedna od super stvari tokom učenja gitare je snimati sebe. Kad snimimo kako sviramo možemo čuti baš gde škripi, da li se svi tonovi lepo čuju itd. Svaki mobilni ima ugrađeno snimanje zvuka, ako ne, aplikacije postoje u Google Play ili IOS App Storu. Masovnu prednost snimanje zvuka donosi tokom učenje improvizacije. Kad se snimimo pod nekom progresijom akorda kako improvizujemo možemo dobro čuti šta valja a šta ne.

5. Notni stalak(opciono)

Notni stalak može da ti sačuva ledja. Ako imaš problema sa leđima, notni stalak je obavezan. Na šta se misli kad se kaže problema sa leđima? Pravilna pozicija leđa tokom svirajući sedeći su ispravljena ledja. Ljudi imaju običaj da sednu na krevet ili u fotelju i iskrive se skroz dok sviraju. I to je u redu ponekad kad se sviraju neke dosadne vežbe, ali je preporučljivo da su ledja ispravljena. Tako i lekcije koje se nalaze na papiru, lakse se vežbaju kad stoje na notnom stalku nego na krevetu ili stolu.

6. Kapodaster(opciono)

Kapodaster je kul stvarčica koju stavimo na pragove gitare i kojom menjamo tonalitet otvorenih žica. Koristi se za brzu promenu tonaliteta i može da posluži sviranju kompleksnijih pesama lagano.

7. Rezervne zice(Opciono)

Uvek je dobro imati rezervne žice. Brend koji preporučujem su D'Addario.

8. Korisne web aplikacije

Veliki broj aplikacija koje su korisne se nalaze na mom web sajtu, www.pavlepaunovic.com.

Druga veoma korisna aplikacija je **Transcribe**. Veoma je važna aplikacija jer menja tempo pesme. Usporiti tempo pesme nam omogućava da čujemo ton po ton i lako naučimo pesmu ili solo deonicu.

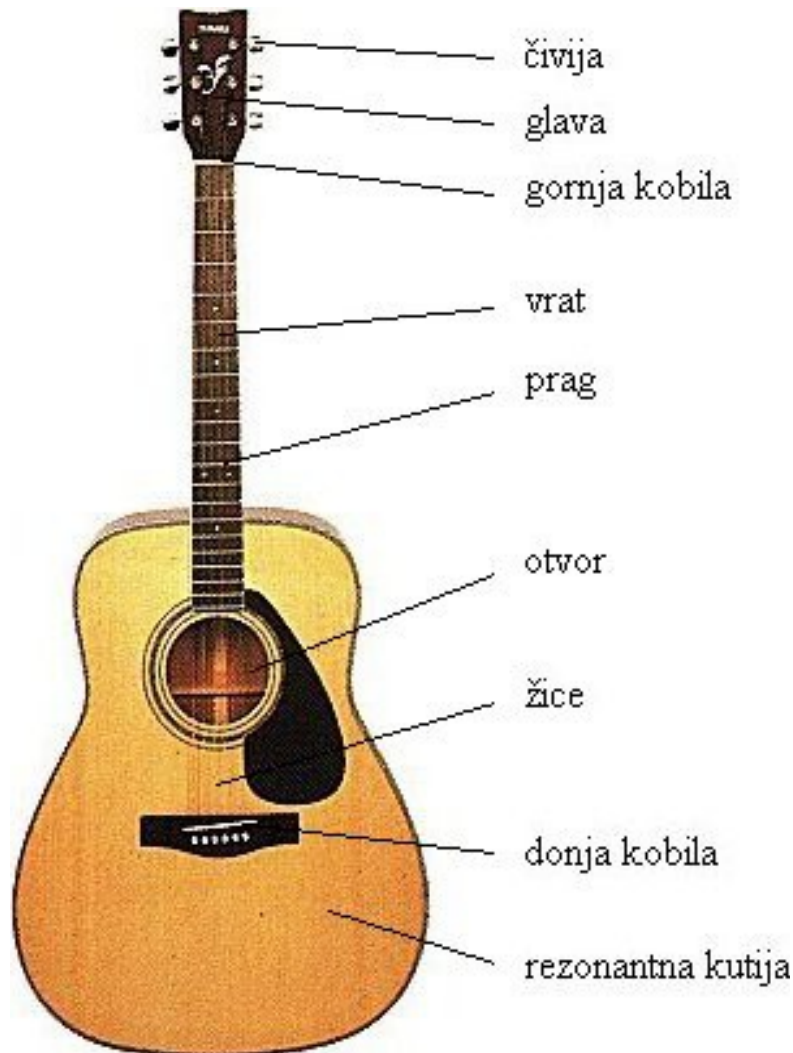
8. Mobilni sa internetom ili računar (Obavezno)

Potrebno je imati mobilni sa internetom ili računar zbog vežba.

Anatomija gitare

Anatomija gitare je prilično jednostavna, zato što određeni delovi gitare imaju imena kao ljudski delovi tela.

Akustična

Rezonantna kutija ili telo

Telo je glavni deo gitare. Lako možemo zapamtiti da se zove telo po tome što ima dodir sa našim telom.

Donja kobila/Gornja kobilica

Kobilice su mesta gde provlačimo zice. Veoma je bitno da pravilno provučemo žice jer mogu odskočiti i povrediti nas.

Otvor/Zvučni otvor

Iz zvučnog otvora izlazi zvuk. Bitno je kad okidamo zice da ne prekrijemo mnogo zvučni otvor.

Pragovi i vrat

Pragovi i vrat su mesta gde stavljamo prste da sviramo tonove.

Glava i čivije

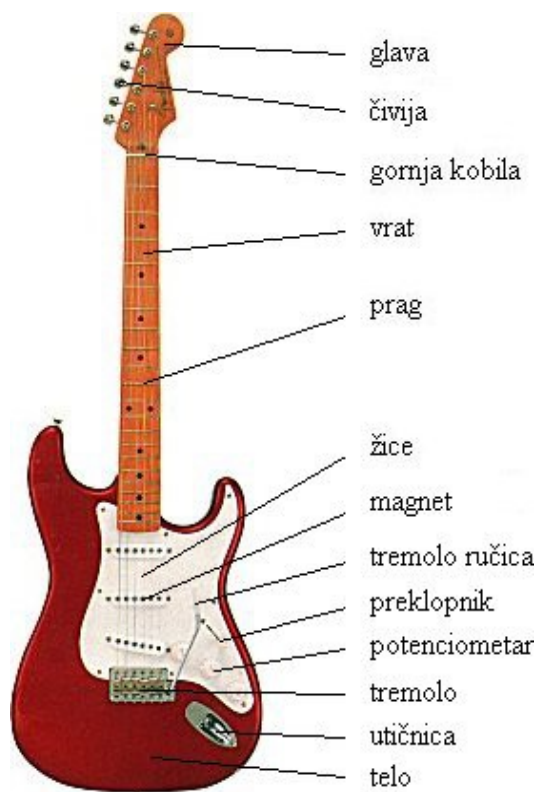
Glava je mesto gde provlačimo žice. Pomoću čivija štimujemo gitaru.

Žice

- 1-----E – Najtanja žica
- 2-----B (H na Srpskom)
- 3-----G
- 4-----D
- 5-----A
- 6-----E – Najdeblja žica

Napomena: U nastavku ću da koristim B umesto H jer sam veća pristalice svetske mužičke teorije nego Srpske. Žnači druga žica je B. Umesto B je A#, I umesto H je B. Pogledati krug na stranici 37.

Električna

Magneti

Magneti su srce električnih gitara. Oni proizvode zvuk kada okinemo žicu.

Potenciometar

Potenciometri su ručice sa kojom pojačavamo ili smanjujemo zvuk električne gitare, ili podešavamo ton, splitujemo magnete itd.

Preklopnik

Preklopnik služi da zaštiti finish gitare.

Tremolo/Tremolo ručica

Tremolo ručica je ručica pomoću koje menjamo visinu tona kojeg sviramo. Nije preporučljivo na početničkim gitarama.

Položaj tela i prstiju

Klasični stil i Rock stil

Ako želimo da sviramo u položaju kojem sviraju klasični gitaristi, trebamo da koristimo klasičnu poziciju gitare (Što znači da stavljamo gitaru na istu nogu na kojoj se nalazi ruka na vratu(ispod vrata)).

Ako želimo da sviramo u rock/pop stilu, stavljamo telo gitare na nogu gde se nalazi ruka sa kojom okidamo žice.

Moja preporuka je probati oboje. Izgleda čudno kad neko svira pop/rock a drži gitaru klasičnim stilom. Šalu na stranu, postoje super gitaristi koji sviraju pop/rock u klasičnom stilu držanja gitare.

Držanje vrata sa rukom

Veoma je bitno da ruka kojom sviramo na vratu, ne podupire vrat, odnosno ne drži vrat. Bitno je da je vrat stabilan, da stabilnost dolazi sa strane gde je telo gitare.

Korišćenje ogledala

Ako postoji problem iz nekog razloga(ne vidis vrat ili pomeraš vrat da bi video pragove i vrat) onda je preporučljivo da se stane ispred ogledala i probaju različite pozicije (rock i klasični stil držanja gitare) kao i poziciju samih prstiju gde se nalaze na vratu.

Opustiti ramena

Mnogi ljudi imaju tenziju u ramenima dok sviraju, naročito kad sviraju malo komplikovanije stvari. Treba ostati opušten, i biće mnogo sviranje lakše. Zamisli da je tvoja ruka koja se nalazi na vratu zakucana ekserima za vrat, a ramena potpuno opuštena

Pozicija prstiju na vratu

Veoma je važno da stavljamo prste kad sviramo pored praga. Takodje je važno da su nam prsti što više opušteni. Minimalno treba snage da koristimo kad stavljamo prste na pragove. Minimalno snage, maksimalni zvuk tonova. U početku svim početnicima prsti počnu da se ljušte i bole, to je normalno i proćice.

Pozicija palca

Bitno je u početku da palac bude iza vrata uspravno. Ovo je klasičan stil držanja i

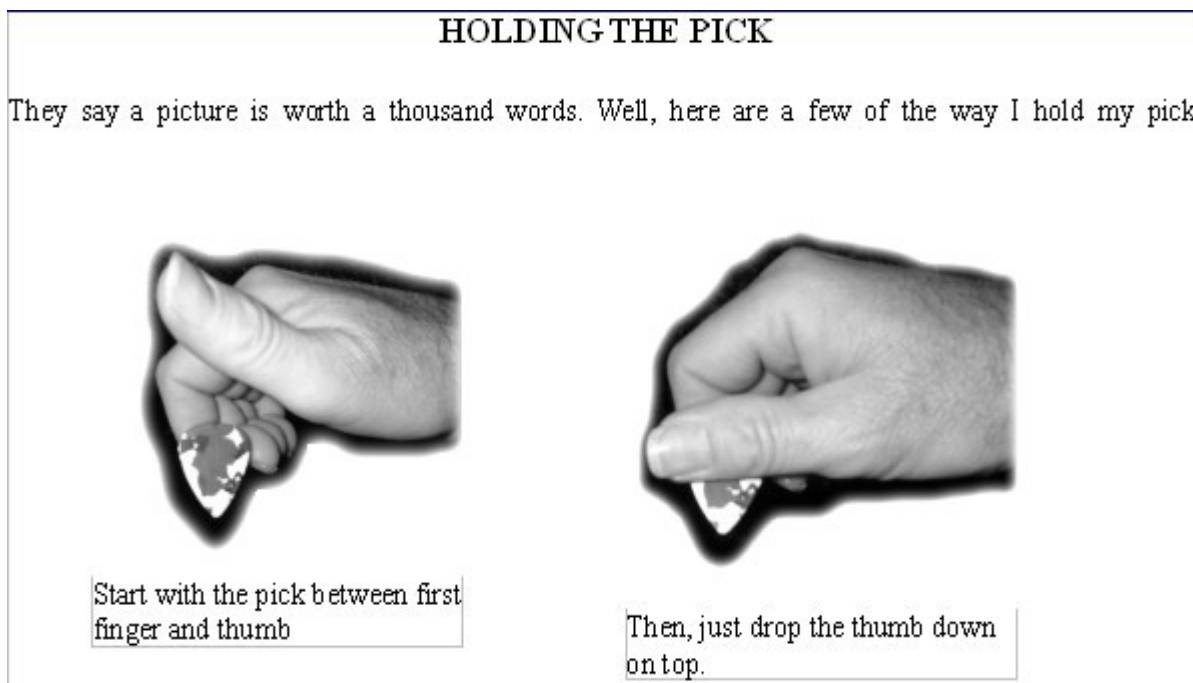
pomoćiće da se razviju mišići za kasnije sviranje barre akorda. Takođe validna pozicija za držanje palca je kao na sledećoj slici:

Nokti

Veoma je bitno da na ruci kojom sviramo pragove na vratu imamo kratke notke. Dugi nokti će smetati. Duge nokte možemo da imamo na ruci sa kojom sviramo žice kod tela gitare. Izvodljivo je i sa kratkim.

Pravilno držanje trzalice

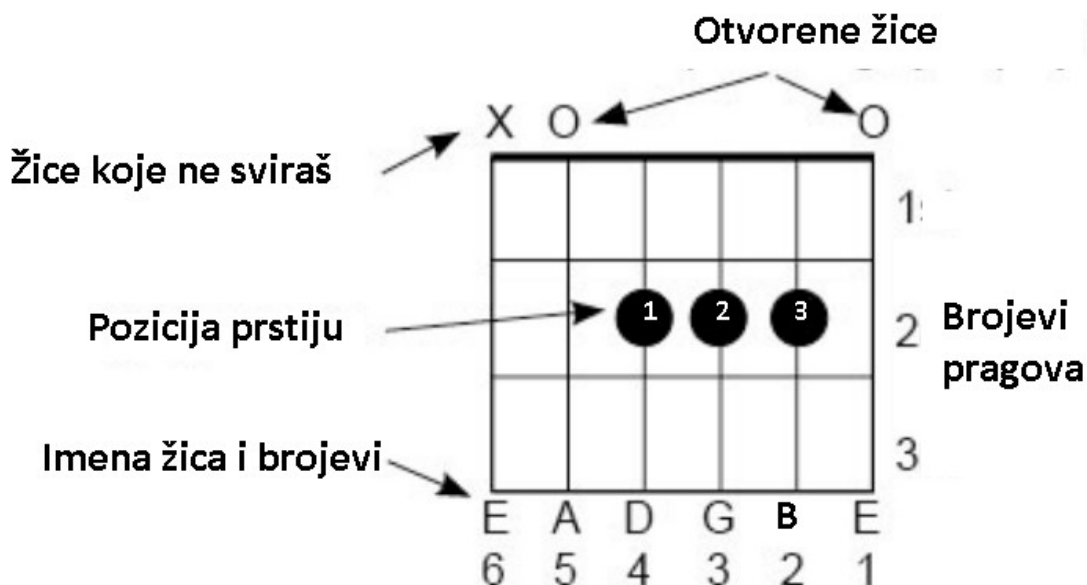
Trzalicu stavimo na prvi prst, i preklopimo palcem. Kao na slici pokazano

Čitanje dijagrame akorda i tabove

Čitaćes dijagrame sa akordima kao i tabove neko vreme, pogotovo u početku. Tako da je važno ovo naučiti. U početku nije preporučljivo čitati note za početnike. Kad se napreduje i nauče tonovi na vratu gitare, tad mogu početi da se čitaju note. Sve zavisi od osobe, nekog ne interesuje note nekog da. Mnogi poznati gitaristi nisu upoznati sa notama, i to ih ne čini lošem. Ako želis da sviras klasičnu muziku, note su veoma preporučljive.

Čitanje dijagrame akorda

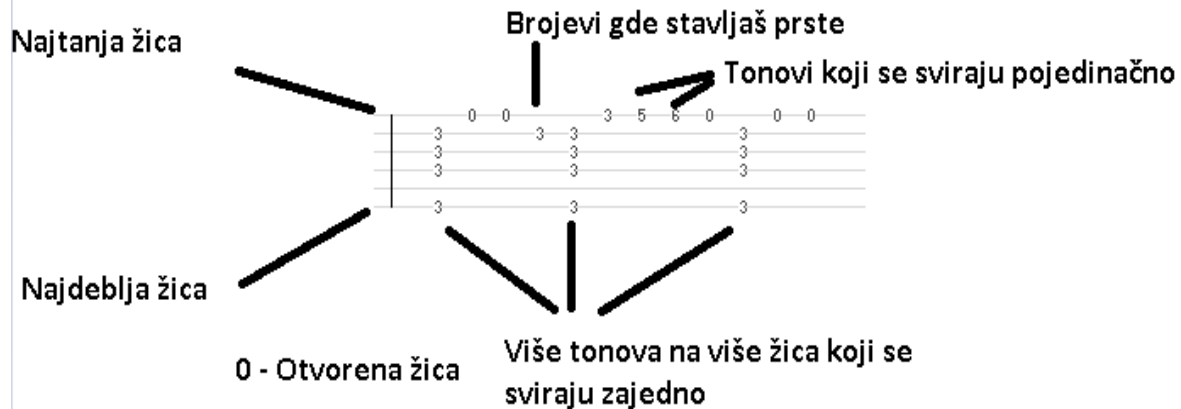

Čitanje dijagrame akorda

Prva stvar koju treba da znas je čitanje dijagrame akorda. Ovih 6 vertikalnih linija predstavljaju 6 gitarskih žica. Žica skroz levo je najdeblja žica (E). Ostale horizontalne linije predstavljaju pragove.

Čitanje tabova

Čitanje tabova je način pisanje muzike specifično za gitaru. Perfektno za one koje ne čitaju note. Tab ima 6 horizontalnih linija koji predstavljaju 6 žica na gitari. Linija na vrhu je najtanja žica (prva) i linija na dnu predstavlja najdeblju žicu (6). Brojevi koji se nalaze na linijama predstavljaju koji prag treba da sviramo. Samo ćeš svirati žice koje imaju brojeve odnosno linije. 0 znači da je žica otvorena, to znači da prsti ne pretiskaju pragove kad je 0, nego sviraju otvorene žice.

Štimanje gitare

Štimanje gitare je veoma važno. Preporučujem početnicima da štimumu sa štimerom. Ako nemaš štimer, postoje neki načini na koji možeš da naštimuješ gitaru.

Štimanje sa 5tim pragom

Peti prag najdeblje E žice je isti ton kao otvorena A žica. 5 prag A žice je isti ton kao otvorena D žica. Peti prag D žice je isti ton kao otvorena G žica. **Četvrti prag G žice je isti ton kao otvorena B žica.** Peti prag B žice je isti ton kao otvorena E najtanja žica.

Polako čitati i probavati na gitari. Ako ne zvuče isto navedeni tonovi onda gitara nije naštimovana. Ako nemaš referentni ton po kojem možeš da naštimuješ gitaru, možeš da odeš na <https://www.blproject.com/virtualPiano.html> i pretisnuti desetu belu dirku (to je isti ton kao najtanja E žica) i onda krenes od najtanje žice i proveriš da li se poklapa sa tonom na klaviru. Ako da, onda 5ti prag B žice treba da bude isti kao otvorena E. Posle toga, 4ti prag G žice treba da bude isti ton kao otvorena B žica. Posle toga 5ti prag D žice treba da bude isti kao otvorena G žica. Posle toga 5ti prag A žice treba da bude isti kao otvorena D žica. Posle toga 5ti prag E žice treba da bude isti kao otvorena A žica. I to je to!

Saveti za vežbanje

1. Vežbaj pravilno

Mnogo je bitno vežbati pravilno sa dobrim navikama. Najbolje je pitati pitanja sebe tokom vežbe:

- Da li mi je ruka kojom sviram vrat u pravilnom položaju ?
- Da li mi je ruka sa kojom sviram žice kod tela na pravilnom položaju ?
- Da li me boli zglobovi na ruci ?
- Da li su mi ispravljena leđa ?
- Da li kad okinem akord svi tonovi se čuju ?
- Da li kad sviram tonove pojedinačno držim prste pored metalnog dela na pragu

2. Vežbaj ono što ti ne ide

Mnogi ljudi vole da sviraju samo one stvari što im idu. Bitno je biti iskren prema sebi i pitati sebe: šta ja ne znam na gitari?

- Da li prebacivanje sa akorda Ddur na Adur imam problem ?
- Da li sam provežbao pentatoniku ?
- Kako se grade akordi ?
- Itd.....

3. Vežbaj u sporom tempu i samo ubrzavaj kad je perfektno u tom tempu

4. Svakodnevno vežbanje i podela vremenska

Bitno je da često vežbamo, po mogućnošću svaki dan. Ako imamo dnevno da izdvojimo na vežbanje 30 minuta treba podeliti vreme sledeće:

- 10 minuta memorizacija akorda
- 10 minuta ritam
- 10 prebacivanje akorda sa jednog na drugog
- Itd, bitno je tako podeliti vreme na određene delove i oblasti gitare.

5. Nemoj previše da si u glavi, fokusiraj se na gitaru i zvuk koji ona proizvodi

6. Nemoj mešati vežbanje sa sviranjem

Jedno je svirati vežbe a drugo svirati pesme omiljene. Kad se nauči dovoljno gitara za sviranje pesama, tad je poželjno i naučiti pesme.

7. Instinkivno sviranje

Cilj je naučiti do te mere da je instiktivno i prirodno skroz sviranje. Pomisliš na A dur i odma odsviras na gitari. **Bitno je prepustiti sebe u muzici i uživati u njoj.**

8. Šta je najvažnija stvar na gitari i muzici?

Da bude zabavno! Naravno sviranje vežba ume da bude dosadno, ali treba shvatiti i prihvatiti da su one veoma korisne, svirajući njih nekoliko meseci, kad ih dovedeš do savršenstva i odsviraš neko teško delo što nisi mogao je veoma ispunjavajuće!

Jedna od lepote sviranje muzičkog instrumenta je u tome što nešto ne možeš da odsviras i radiš i radiš na tome i samo jedan dan odsviraš kako treba. Taj proces je veoma lep.

Lekcija 1:

Sadržaj

- (D major na Engleskom) D-dur na Srpskom
- (A major na Engleskom) A-dur na Srpskom
- (E major na Engleskom) E-dur na Srpskom
- Vežba za promenu akorda (60 sekundi)
- Osnove ritma
- Osnovne vežbe za sluh
- Plan vežbanja

Napomena: U nastavku ću da koristim B umesto H jer sam veća pristalica svetske muzičke teorije nego Srpske. Žnači druga žica je B. Umesto B je A#, I umesto H je B. Pogledati krug na stranici 35. Stavljajući na par mesta kako se kaže na Srpskom i na Engleskom.+

D major (D-dur)

Jedan od prvih akorda koji ljudi nauče je D Major/D-dur. Prvi prst stavimo na drugi prag G žice, treci prst stavimo na treci prag B (H na Srpskom) žice i drugi prst stavimo na drugi prag E žice. Prste treba staviti na krajeve pragova. Ako to ne uradimo tonovi mogu da zvuče lose i netačno. Ili mogu da zuje. Pogotovo treba obratiti pažnju na otvorenu D žicu koju moramo da sviramo i ne smemo da sviramo E i A žicu.

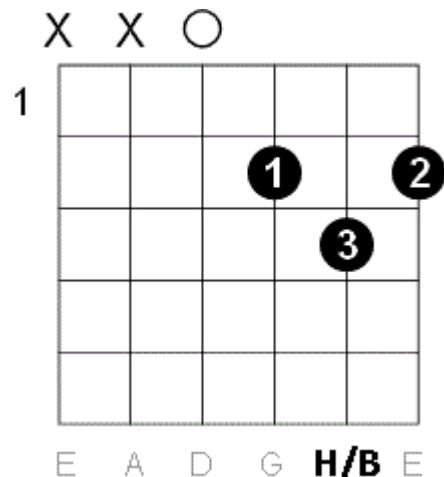
Važno je obratiti pažnju na palac gde stoji kao i da dlan uopste ne dotičinje vrat.

Tonovi moraju svi čisto da zvuče. Prvo uhvatiti akord, posle toga svirati trzalicom tonove jedan po jedan pojedinačno. Kad svi zvuče čisto i perfektno, okinuti ceo akord. Ako treći ton na B žici prigušava ton na E žici, pomeriti i podići malo prst i prilagoditi akordu. Prsti će verovatno boleti. Kao što sam napisao, bol će proći kad ojačaju prsti.

Bitno je zapamtiti akord. U roku od nedelju dana ne bi trebalo da gledaš više ovaj diagram jer treba da znaš akord napamet gde se nalazi.

Igraj se sa akordom, sviraj note pojedinačno, sviraj sve zajedno, kreni odozgo i slušaj kako zvuči akord. **Probaj da stvoriš sliku u glavi na šta te podseća njegov zvuk.**

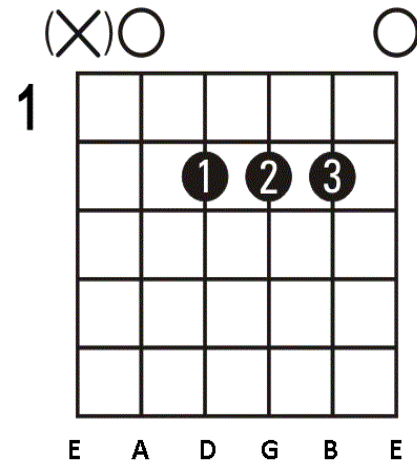
Kad mislis da je akord savladan, možeš preći na sledeći.

A major (A-dur)

A major je lak akord za sviranje zbog toga što se svi prsti nalaze na drugom pragu. Prvi prst stavimo na drugi prag D žice, drugi prst stavimo na drugi prag G žice i treći prst stavimo na B žici. Šestu E žicu ne treba okidati.

Verovatno sad prsti veoma bole, odmori i samo nastavi, nemoj da odustaješ. Proćice. Svi saveti za D major/dur važe i za A major/A dur.

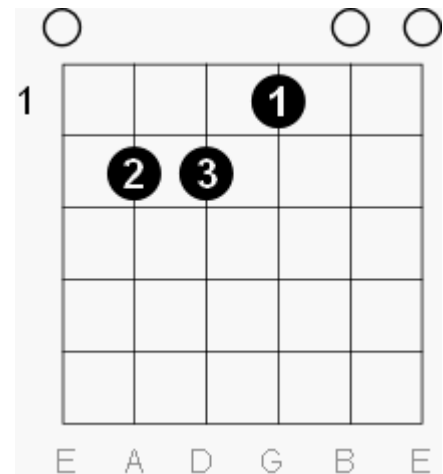
E major (E-dur)

Poslednji akord koji ćemo naučiti u ovoj lekciji je E major. Drugi prst staviti na drugi prag A žice, treći prst staviti na drugi prag D žice i prvi prst staviti na prvi prag G žice.

Veoma je važno akorde koje smo prošli sad dobro zapamtiti. U pola noći da te neko probudi i kaže E major, ti odma znaš gde se nalazi.

Obično ljudi shvate kod ovog akorda da je teško ili ne ide, bitno je samo gurati i vizualizirati sebe kako ih sviraš.

Zamisli u glavi kako stavljaš prste na pragove i kako menjaš akorde. Stvarno, ne odustaj, videćeš za par meseci kako će lagano da ide.

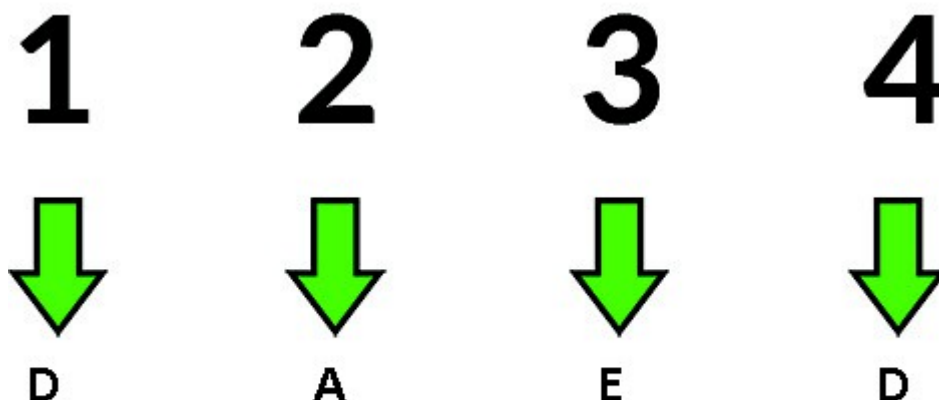

Vežbe za promenu akorda (60 sekundi)

Jedna od dobrih vežba za promenu akorda je brojanje do 60 i na svaki broj probati promeni akord. Na primer broj 1, D major, pa izbrojiš broj 2, A major pa izbrojiš broj 3, E major. I tako do broja 60. Treba napomenuti da možeš da preskačeš brojeve ako ne stigneš da promeniš akord, ali cilj je da minimum 40 puta promeniti akord u 60 sekundi.

Osnove ritma

Za sad bitno je brojati do četiri i na svaki broj promeniti akord. Na primer: brojiš broj 1, D major, u početku veoma polako preći na A major i odsvirati ga i odbrojati broj 2, posle toga odbrojati broj 3 i odsvirati E major. Posle toga vratiš na D major i odsvirati ga i izbrojati broj 4. Ponoviti ovo 1000 puta :-) Važno je da ruka koja okida akord ne staje.

Vežbe za sluh

Muzika počinje od sluha i slušanja, ove vežbe će ti mnogo pomoći. Mnogo je važno trenirati sluh. Jedan od najvažnijih alata za muzičara je sluh. Stvari kao unutrašnje uvo (muzika koja čujemo u glavi) se lagano prenosi na instrument kad imamo dobar sluh. Učenje pesama je takođe veoma olakšano, kao i mogućnost da čujemo detalje u ritmu, koji su veoma bitni (koliko ton dugo traje kad sviramo neku pesmu, koliko akord traje itd).

Važno: VEOMA VEOMA je teško na početku. Sluhu je potrebno vreme da se razvije i ne treba odustajati. Potrebne su godine da se sluh razvije. Važno je da sa instrumentom možeš da nađeš akord.

Važno: Treba napomenuti da postoje relativni i apsolutni sluh. Apsolutni sluh ima samo 1% ljudi a relativni 99%. Apsolutni sluh je kad možeš da prepoznaš ton da ti neko odsvira a da su ti okrenuta leđa prema njemu. To je veoma veoma retka sposobnost i obično se razvija kad smo deca.

Relativni sluh je ono što ima 95% ljudi. To je ono što ćemo trenirati kroz lekcije. Prepoznavanje intervala, kvalitet akorda, prepoznavanje lestvica itd.

Imaj na umu da su potrebne godine da se sluh razvije. 20

Prepoznavanje individualnih akorda(E,A,D)

Audio fajl se nalazi na <https://bit.ly/2HAb7tq>.

1. Kad puštiš fajl, prvi akord koji čuješ da se odsvira, pauziraj audio fajl i pokušaj da nađeš taj akord na gitari.
2. Ako ne nađeš akord, opet pušti audio fajl i slušaj drugi put akord kad se svira, i pauziraj i probaj da ga nađeš.
3. Treći put sviraj u isto vreme kao Ja na klipu. Tako proveriš dal si tačno odsvirao akord.
4. Tako uradi za sva tri akorda.

Ovde možeš da pišeš akorde koje čuješ.

1. _____
2. _____
3. _____

Prepoznavanje progresije akorda(E, A, D)

Progresija 1: <https://bit.ly/2LEa3qS>

Progresija 2: <https://bit.ly/2HAXmiT>

Progresija 3: <https://bit.ly/2kY8kBo>

1.

--	--	--
2.

--	--	--
3.

--	--	--

Prvo čuješ akord, pauziraj, nađeš na gitari i zapišeš.

Važno je napomenuti da je u početku veoma veoma **VEOMA teško**. Kao što sam rekao godinu su potrebne da se razvije sluh. Ako u početku ne ide, nemoj se predaješ. Samo slušaj i zamišljaj koju ti sliku daju u glavi akordi ili na šta te podseca zvuk akorda.

Može se desiti da iz prve pogodiš sve, ali to je veoma teško.

Takođe se može desiti da ih čuješ na gitari a ne drugim instrumentima. I to je ok.

Takođe se može desiti da ih ne zapamtiš kako zvuče, i to je ok, sve dok možeš sa instrumentom da ih nađeš, u redu je.

Nekim ljudima je potrebno i do 5 godina da ih prepoznaju. Tako da nemoj da te demotiviše.

Vežbe za sluh – Lekcija 1 – Rešenja

Tekstualni fajl: <https://bit.ly/2lie7BG>

Lekcija 1 – Plan vežbanja

1. 15 minuta okidanje akorda
2. 15 minuta okidanje pojedinačno žica akorda
3. 15 minuta vežbe za promenu akorda
4. 15 minuta sluh
5. 15 minuta progresije akorda

(umesto 15 minuta može da bude i 5 minuta, samo je važno biti konstantan)

Stvari koje treba imati na umu

- **Okidanje akorda**
Poenta ove vežbe je da akordi zvuče čisto, da nema mrtvih tonova i da ti se naviknu prsti da stoje baš pored praga.
  - Počni sa okidanjem akorda
  - Ne sviraj X u dijagramu akorda
  - Mrtvi tonovi ne smeju da se čuju. Ili ti neki prst dotačinje žicu koju ne treba ili nisi lepo stavio prste (pored pragova)
- **Okidanje pojedinačno žica akorda**
Ideja je da uhvatiš akord i sviraš pojedinačno žice. Na primer uhvatis A i pojedinačno krenes tonove jedan po jedan sa trzalicom.
- **Vežbe za promenu akorda**
  - Svirati vežbu koja se nalazi na 17-toj stranici.
- **Sluh**
  - Vežbe sa 19-te stranice
- **Progresije akorda**
  - Vežbati progresija akorda je važno jer svaka pesma ima progresiju akorda.
  - Progresija 1: A, D, E, D
  - Progresija 2: D, A, E, A
  - Progresija 3: A, E, D, A

Kad sam spreman preći na lekciju 2?

Nekom je potrebno nedelju dana da savlada stvari iz lekcije 1 a nekome mesec dana, sve je individualno. Ono što treba znati da prešao na lekciju dva je:

- Treba da znaš sve akorde iz lekcije 1, iz memorije.
- Treba da zvuče dobro, da nema mrtvih tonova, da se svaki ton lepo čuje
- Treba da možeš da promeniš 40 puta akorde (E,A,D) za jedan minut
- Što znači koristiš vežbu sa strane 17 ali sad brojis do 60. Brojis, broj 1 akord D, broj 2 akord A, broj 3, akord E i tako do 60. Prvo treba početi veoma sporo i polako. Ne treba stajati sa brojanjem, brojiš i menjaš akorde, ako na nekom broju ne stigneš da odsviraš akord, nastaviti sa brojanjem.
- Budi zadovoljan i ako akord zvuči dobro ne perfektno, perfekcija će doći kasnije.

Lekcija 2

Sadržaj

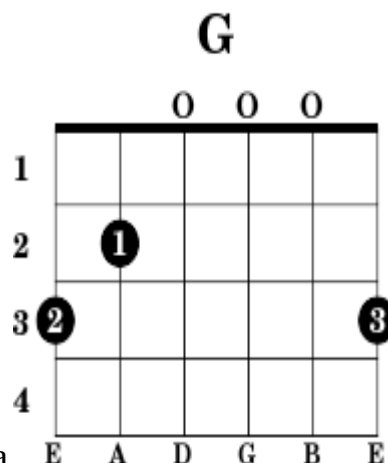
- (G major na Engleskom) G-dur na Srpskom
- (C major na Engleskom) C-dur na Srpskom
- Vežba za promenu akorda (60 sekundi)
- Imena žica
- Osnovne vežbe za tehniku
- Vežbe za sluh
- Plan vežbanja

G major / dur

Prvi novi akord koji će da naučimo u drugoj lekciji je G. Prvi prst staviti na drugi prag A žice, drugi prst staviti na treći prag E žice i treći prst staviti na treći prag visoke E žice.

Bitno je da se svi tonovi čuju kad se okine akord, svirati pojedinačno svaku žicu. Na taj način proveravamo da li se čuju žice lepo ili ima mrtvih tonova.

G akord može da bude izazov za neke ljude ali uz vežbu postaće prilično jednostavan za sviranje. Važno je naučiti ga jer je osnova otvorenih akorda na gitari i mnogo ga ima u muzici.

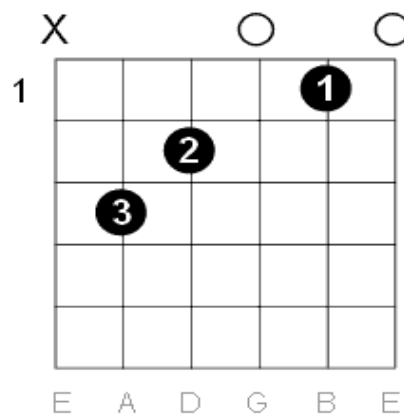
C major / dur

Sledeći akord koji će da naučimo je C major.

Staviti treći prst na treći prag A žice, drugi prst na drugi prag D žice i prvi prst na prvi prag B žice.

Veoma je važno da se svi tonovi čuju čisto, zbog toga kao i sa svakim akordom, prvo uhvatiš akord i okidaš pojedinačno žice.

Važno je palac postaviti na pravom mestu, može ukoso da bude iza vrata i može stojati u klasičnom stilu.

Vežba za promenu akorda

Kao i vežba u protekloj lekciji za promenu akorda i ova je ista. Brojati do 60.

1. C to A – Broj 1
2. C to G – Broj 2
3. G to E – Broj 3
4. G to D – Broj 4

Zapamti da može biti teško menjati akorde i brojati u isto vreme. Pogotovo sa C na G, nemoj da odustaješ. Ja takođe radim ove vežbe kad naiđem na neku tešku progresiju akorda.

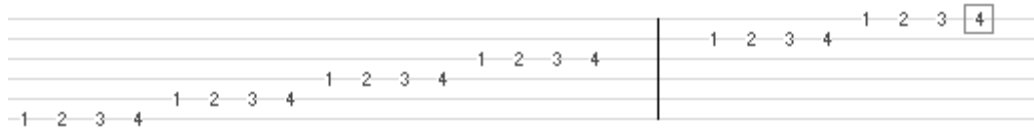
Možes koristiti i štopericu umesto da brojiš. Važno je odsvirati 40 promena akorda u minutu. Ako ne stigneš da promeniš akord na nekom broju, taj broj preskočiti.

Na primer broj 1 C major, i štoperica ide i ne stignes da promeniš na G major na broju 2, nemoj da odustaješ, odsviraj ga na broju 3. Itd...

Važno je biti zabavno, nemoj odustajati.

Imena žica

Ova vežba je jednostavna. Sve što radiš je stavljaj prste na pragove gitare. Jednostavna vežba koja će ti ojačati prste i razviti nezavisnost prstiju.

- Stavljaj prste na kraju praga (pored metalnog dela)
- Položaj palca treba da bude u klasičnom stilu
- Kad staviš prste na pragove, budi siguran da pritiskaju pragove lepo i da ne zuje žice. Ako zuje žice verovatno ne pretiskaš na pravilno mesto prag.
- **10-15 minuta dnevno je dovoljno. Kasnije kad napreduješ može duže, za sada na ovom početnom nivou je dovoljno navedeno vreme**
- Opusti se, ispravi leđa. Opusti prste na levoj ruci, jedan po jedan prag.
- Važno je svirati i unazad ove vežbe.
- Budi na oprezu I nemoj povrediti sebe. Ako počne da boli ruka, prestani svirati.

Vežbe za sluh

Prepoznavanje individualnih akorda(A,D,E,G,C)

Audio fajl se nalazi na: <https://bit.ly/2JPO3sm>

Sada postaje malo teže jer imamo par novih akorda. Možeš ti to, samo zapamti da pauziraš kad čuješ akord i da ga nađeš na gitari.

Ovo je veoma važno i omogućiti će ti da skidaš pesme na sluh, isti je proces kao i ovde kad učiš pesmu. Prvo čuješ akord, pauziraš i nađeš ga na gitari.

Ovde možeš da pišeš akorde koje čuješ.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Prepoznavanje progresije akorda(E, A, D, C, G)

Progresija 1: <https://bit.ly/2JBQenv>

Progresija 2: <https://bit.ly/2leD8xD>

1. | | |

2. | | |

Prvo čujes akord, pauziraš, nađes na gitari i zapišeš.

Zapanti, prvo čujes akord pa pauziraš i nađeš ga.

Vežbe za sluh – Lekcija 2 – Rešenja

Tekstualni fajl: <https://bit.ly/2lfrC5d>

Lekcija 2 – Plan vežbanja

1. 15 minuta okidanje akorda

2. **15 minuta okidanje pojedinačno žica akorda**
3. **15 minuta vežbe za promenu akorda**
4. **15 minuta sluh**
5. **15 minuta progresije akorda**
6. **15 minuta vežbe za promenu akorda**
7. **15 minuta vežbe za tehniku**

(umesto 15 minuta može da bude i 5 minuta, samo je važno biti konstantan)

Plan vežbanje lekcije 1 takođe važi i za lekciju 2.

Stvari koje treba imati na umu

- **Dodato je 15 minuta vežbe za tehniku. Važno je vežbati tehniku i razviti nezavisnost prstiju. Vežbati sa prstima 1-2-3-4 svuda po vratu tehniku.**
- Okidati akorde nove i kombinovati ih sa akordima iz protekle lekcije. Zapamti da treba da zvuče čisto, da nema mrtvih tonova itd.
- Važno je biti konstantan na vežbama za promenu akorda, koristiti štopericu ili brojati.
- Vežbati progresije akorda nove

Kad sam spreman za lekciju 3?

Kao što sam rekao nekome je potrebno nedelju dana nekom mesec dana da pređe lekciju. Samo polako bez žurbe

- Kad naučis akorde C i G, i možeš da ih kombinuješ sa akordima iz prošle lekcije
- Lagano menjaš sa C na G i obrnuto.
- Možeš da odsviraš vežbe za tehniku u sporom tempu
- Kad možeš pomoću gitare da nađeš akorde koje čujes u vežbi za sluh

Lekcija 3

Sadržaj

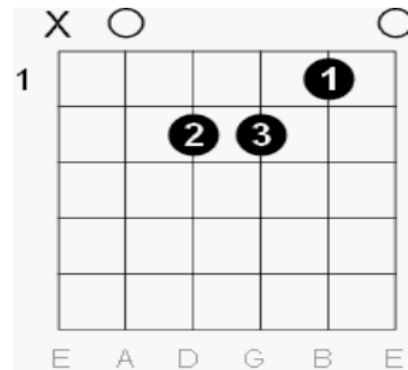
- (A minor na Engleskom) A-mol na Srpskom
- (E minor na Engleskom) E-mol na Srpskom
- (D minor na Engleskom) D-mol na Srpskom
- Vežba za promenu akorda (60 sekundi)
- Metronom
- Osnove ritma 2
- Vežbe za sluh
- Lake pesme sa novim akordima
- Plan vežbanja

A minor / mol

Mol/Minor akordi zvuče tužno, kad vidis **m** pored akorda tad znaj da je mol/minor. Na primer **Am**.

Staviti prvi prst na prvi prag B žice, drugi prst na drugi prag D žice i treći prst na drugi prag G žice.

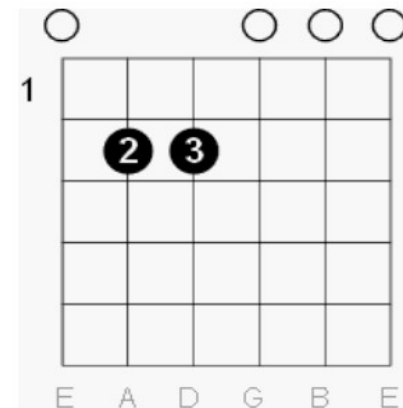
Primećujemo da izgleda ko E major, tako da ti preporučujem da vežbaš promenu sa Amin na E.

E minor / mol

E mol je prilično jednostavan. Staviti drugi prst na drugi prag A žice i treći prst na drugi prag D žice.

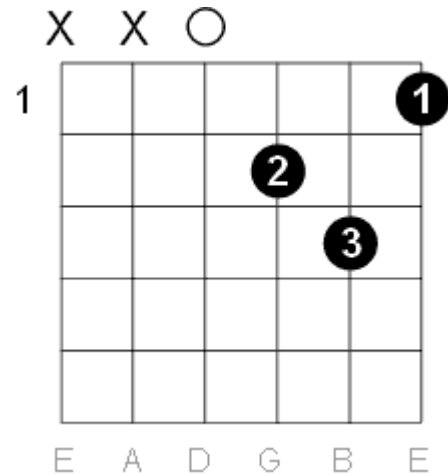
Imaj na umu da su ostale sve žice otvorene i da sve treba da se

D minor / mol

Staviti drugi prst na drugi prag G žice, treći prst na treći prag B žice i prvi prst na prvi prag E žice.

Važno je ne prigušavati žice sa drugim prstom ili trećim. Odnosno da drugi prst ne prigušava ton na B žici i da treći prst ne prigušava ton na E žici.

Vežba za promenu akorda (60 sekundi)

Ako primetiš da menjanje sa jednog akorda na drugi je lagano, probaj da se fokusiraš na ona dva akorda koja nisu lagana.

Promene akorda :

1. **Am na E**
2. **Am na Dm**
3. **A na Dm**
4. **E na D**
5. **G na C**

Mnogi ljudi otkriju da vežbe sa promenom akorda koje uključuju **Dm** su najteže.

Zato ne brini ako ti ne ide odma, vremenom će to da se sredi.

Samo vežbaj i ne odustaj. **Kao i u proteklim lekcijama koristi štopericu ili broj.**

Metronom

Jedan od veoma važnih alata je metronom. Vežbati sa metronom je važno jer će ti pomoći da razviješ unutrašnji osećaj za ritam i kad ne budeš svirao sa metronom taj osećaj će ostati i ritam će ti biti dobar.

Možes naći metronome online ili skinuti aplikaciju.

B.M.P

Tempo se izražava u BMP (Beats per minute) 60 bmp je jednako 1 sekunda.

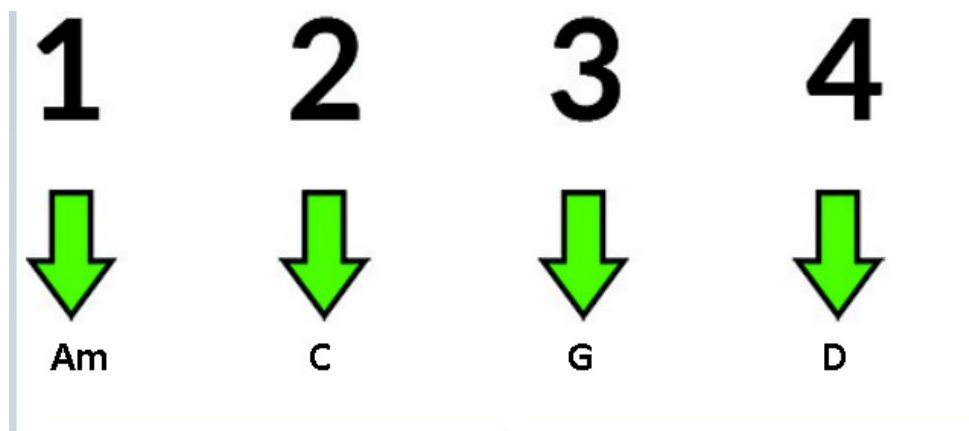
Veoma korisna stvar na nekim metronomima je akcentat na početak takta. Većina ritmova kroz ovu knjigu će biti 4/4. Važno je pronaći metronom koji akcentuje na 1.

Možes da vežbaš vežbu za promenu akorda sa metronomom.

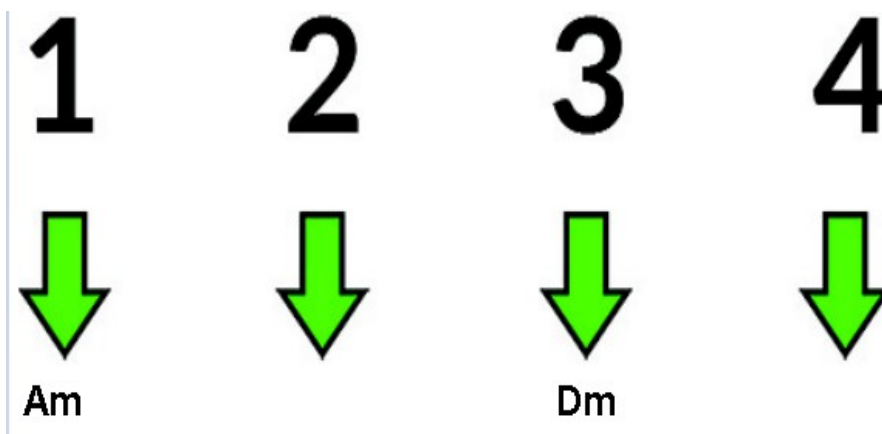
Osnove ritma 2

Koristićemo metronom u ovoj vežbi. Na svaki otkucaj na metronomu promeniti akord. Prvo krenuti od 60bmp pa povećavati brzinu.

Vežba 1

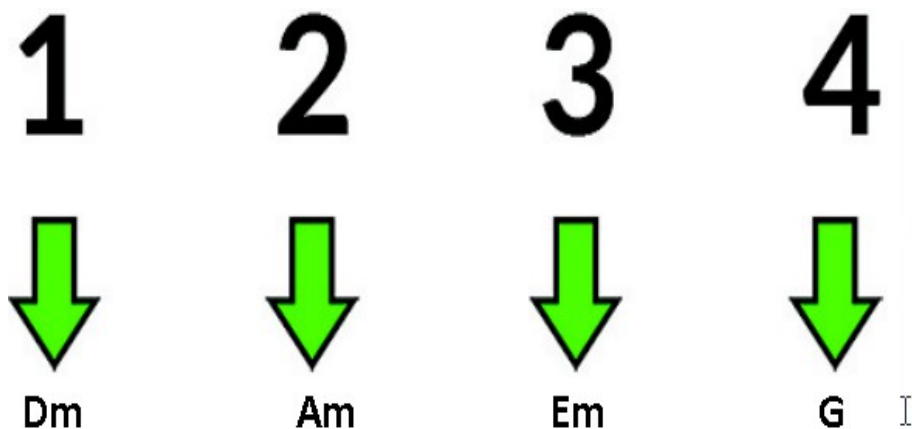

Vežba 2

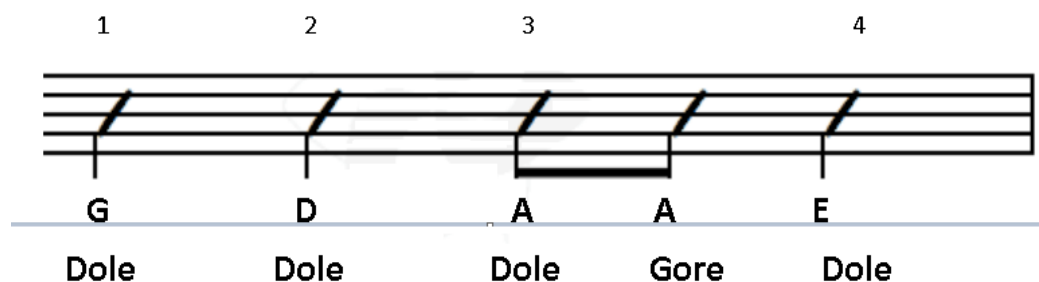

Vežba 3

Vežba 4

Važno je da se ne prestaju okidati akordi kad se završi 4 otkucaja, nego opet isto ponoviti. Odnosno ruka koja okida akorde mora da nastavi da se pokreće. Do vežbe 4 okidati samo ka dole, na vežbi 4 na trećem otkucaju okinuti dole gore. Jedna od važnih stvari je biti opušten. Možeš da kombinuješ i druge akorde, ovi su samo neki navedeni. Na primer:

1. Am, Dm, Em, G

2. Dm, Am, C, G

Ako se mučiš sa menjanjem i sviranjem akorda u tempu, samo uspori!

Vežbe za sluh

Prepoznavanje kvalitet akorda

Ideja ove vežbe je da prepoznamo kvalitet akorda. Kad kažemo kvalitet misli se kako različito zvuče minor/mol i major/dur.

Obično ljudi kažu da minor zvuči tužno a major srećno. Po tome možeš da ih razlikuješ.

Tvoj zadatak je da pogodiš da li je akord minor ili major.

Audio fajl: <https://bit.ly/2lc2wEf>

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Prepoznavanje invidualnih akorda(E, A, D, Am, Dm, Em, G, C)

Sada postaje malo teže jer imamo više akorda, ali možeš ti to. Samo zapamti da pauziraš audio fajl posle svakog odsviranog akorda da bi ga našao na gitari.

Audio fajl: <https://bit.ly/2ydPNdJ>

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Prepoznavanje progresije akorda(E, A, D, Am, Dm, Em, G, C)

Progresija 1: <https://bit.ly/2sY9DVq>

Progresija 2: <https://bit.ly/2LUPNkC>

Progresija 3: <https://bit.ly/2JUQVrm>

1.				
2.				
3.				

Prvo čujes akord, paziraš, nađes na gitari i zapišeš.

Zapamti, prvo čujes akord pa paziraš i nađeš ga.

Vežbe za sluh – Lekcija 3 – Rešenja

Tekstualni fajl: <https://bit.ly/2HZ15SP>

Uvod o učenju pesama

Sada si spreman da naučiš neke pesme sa naučenim akordima. Preporučujem ti da ih naučiš na sluh ne sa tabova, nije teško. Dosadašnje vežbe za sluh su ti pomogle. Zapamti formulu, čujes akord, pauziraš pesmu, nađeš akord na gitari. Tako nastaviš dok ne naučiš pesmu.

Do sad si naučio osnovno okidanje akorda sa ritmičkih vežba. Ako ne možeš da uhvatiš ritam koji je na original pesmi, improvizuj, sviraj po jednom akord umesto nekoliko puta kao na pesmi.

Sviraj uz originalne pesme

Sviranje uz original pesme je super da se razvije osećaj za ritam koje one nose. Preporučujem ti da sviraš uz original pesme

Nije teško. Takođe sviranje pesama će te primorati da brže menjaš akorde, što je super.

Lake pesme sa novim akordima

1. **Beatles – Love Me Do**
2. **Jimi Hendrix – Hey Joe**
3. **Riblja Čorba – Kad sam bio mlad**
4. **Bob Dylan – Knocking On Heavens Door**
5. **Guns And Roses – Used To Love Her**
6. **Johnny Cash – You Are My Sunshine**
7. **Blink – All The Small Things**

Lekcija 3 – Plan vežbanja

1. 10 minuta okidanje akorda
2. 10 minuta vežbe za tehniku
3. 10 minuta vežbe za promenu akorda
4. 10 minuta sluh
5. 10 minuta progresije akorda
6. 10 minuta ritam
7. 20 minuta pesme

(umesto 10 minuta može da bude i 5 minuta, samo je važno biti konstantan)

Stvari koje treba imati na umu

- Važno je naučiti par pesama sa naučenim akordima. Nije teško, čujes akord, pauziraš, nađeš ga na gitari, nastaviš dalje.
- Nemoj da pokušavaš da sviraš ritam isto kao što je na pesmama. Sviraj po jednom za sada akord kad se promeni.
- Zapamti, minor/mol ima tužan zvuk, major/dur ima srećan zvuk
- Potrudi se kad vežbaš promenu akorda da promeniš što više možeš akorda za 1 minut.
- Vežbaj ritam sa metronomom.
- Sviraj vežbu za tehniku svuda po vratu.

Kad sam spreman za lekciju 4?

- Kad znaš barem tri pesme da odsviraš
- Kad si savladao minor/mol akorde.
- Kad možeš da promeniš 40 akorda za 60 sekundi
- Kad možeš da odsviraš akorde tempo 80 na metronomu.

Budi iskren prema sebi. Samo sebe pitaj: koliko znam ?

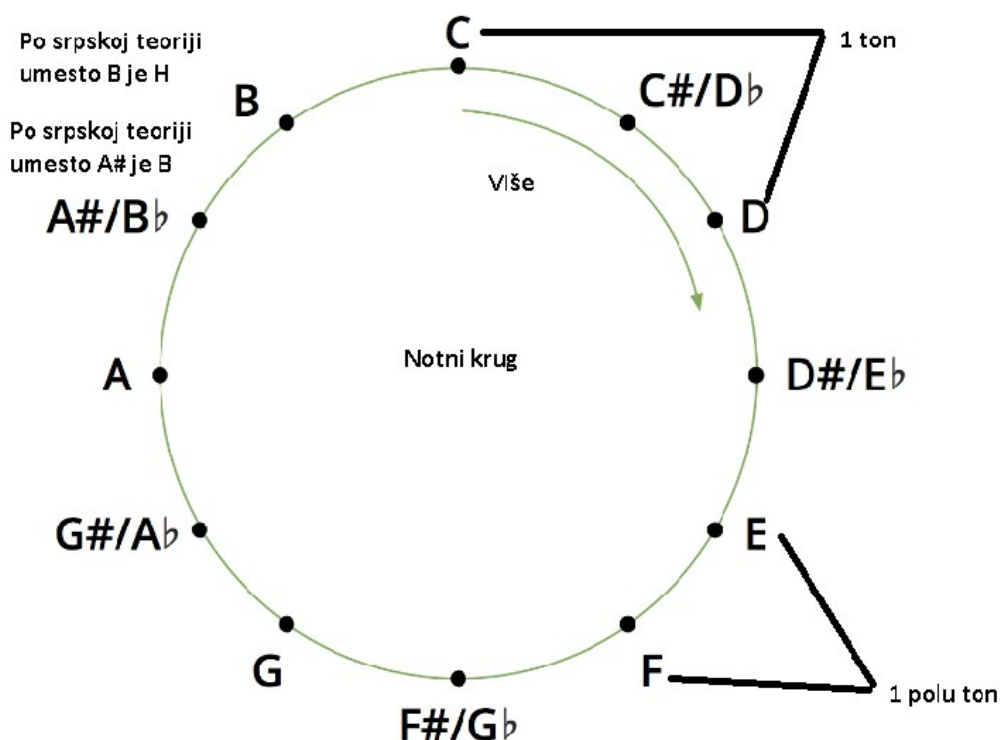
- Da li znam Am, Dm i Em ?
- Da li znam pesme ?
- Da li brzo menjam akorde ?
- Da li tačno sviram na otkucaj metronoma akorde ?
- Itd...

Lekcija 4

Sadržaj

- Tonovi u muzici
- Šest tonova koje moraš da zapamtiš na petoj i šestoj žici (dve najdeblje)
- Oktave
- Dužina nota
- Plan vežbanja

Tonovi u muzici

Ovo je notni krug. Pokazuje svih 12 tonova koje postoje u muzici. (U Arapskoj postoje mikrotonovi, to su tonovi između tonova).

Možemo primetiti da A# i B♭ su ista nota samo različito ime imaju. Idući ka desnoj strelici kao kazaljki na satu čini notu višom od prethodne. I idući unazad čini notu nižu. Interval polu tona čini najmanji korak na gitari, i jednak je jedan pored drugom pragu na gitari.

A(#) diže ton za pola a B(b) smanjuje ton za pola. Na primer ton A se nalazi na 5tom 37

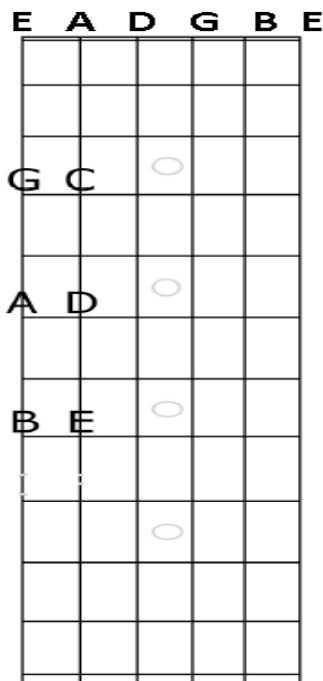
pragu 6te žice na gitari. Tako da A# je jedan prag više, na 6tom pragu, i ton Ab se nalazi na 4tom pragu gitare, jedan prag niže.

Možemo primetiti da između E i F ili B i C nema note.

Ovaj red tonova mora da se zapamti, jer su foundation muzike.

Probaj od E žice kreni na gitari i prati krug nota dok ne dođeš ponovo do E.

Šest tonova koje moraš da zapamtiš na petoj i šestoj žici (dve najdeblje)

Šest tonova koje mora da naučiš na petoj i šestoj žici se nalaze levo. To su G, A, B i C, D, E.

Peta i šesta žica su jedne od najvažnijih pozicija tonova koje mora da naučiš, jer su tonski početak svih lestvica i barre akorda.

Prosto je zapamtiti, koristi neke reči da te asociraju, na primer:

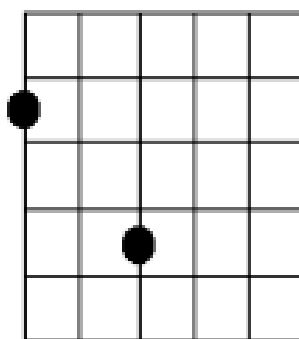
Treći prag G i C. - Gray Cats

Peti prag A i D – Ajde Dođi

Sedmi prag B i E – Bela Enciklopedija

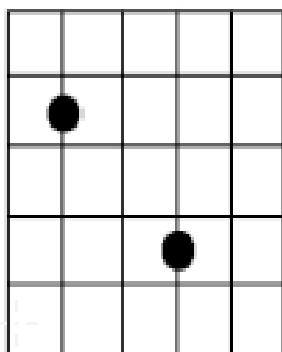
Oktave

Kad naučiš šest tonova na protekloj stranici, treba da naučiš i oktave da bi ih našao svuda po vratu. **Oktava je 12 polutona viši od početnog tona.** Ekvivalentno jedan obrtaj kruga na **stranici 35**. Ili jedan krug unazad ako idemo niže.

Pogledaj sliku na levoj strani. Možeš videti da ton na četvrtoj žici je isti ton kao na šestoj žici ali dva praga unazad. To znači ako imaš ton na 4toj žici koji ne znaš koji je samo izbroji dva praga unazad i dve žice iznad i tako otkriješ koji je ton.

Ton na pragu koji se nalazi dve žice iznad, dva praga unazad je isti kao ton na 4toj žici.

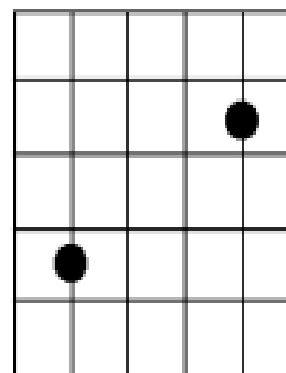

Pogledaj sad žicu ispod, i videćeš da nota na trećoj žici za dva praga unazad je ista kao ton na 5toj žici. Isti koncept kao i na protekloj slici, izbrojiš dve žice ka gore, i dva praga unazad.

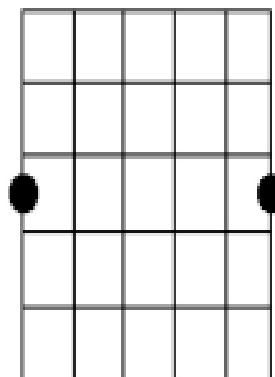
Ove hvatove oktava zajedno sviraj sa prvim i malim prstom ili prvim i trećim prstom. Prvim prstom sviraj niže tonove, trećim ili četvrtim više.

Dijagram na desnoj strani pokazuje vezu između druge žice i pete žice, koristeći novi hvat oktave. Moras zapamtiti da ton na drugoj žici je isti ton kao ton na petoj žici dva praga više.

Ton na najtanjoj žici (prvoj) je isti ton kao ton na najdebljoj žici (šestoj)

Dužina nota

1 2 3 4
4 otkucaja

Cela nota

1 2 3 4
Dva otkucaja

Pola note

1 2 3 4
Jedan otkucaj Jedan otkucaj

Četvrtina note

1 2 3 4
Pola Otkucaja Pola otkucaja

Osmina note

1 2 3 4
Jedan otkucaj

Triplet (Triola)

1 2 3 4
Jedan otkucaj

Šesnestine

1 2 3 4
Jedan otkucaj

Tridesetdvojina
thirty second note

Jedan otkucaj

Važno je naučiti koliko koja nota traje. Uzmi metronom, stavi ga da otkucava do 4, i probaj da sviraš akord da bude cela nota, odnosno jednom odsviraš akord i čekas da prođe tri otkucaja i posle kad dođe opet broj 1 odsviraš opet akord i tako uraditi za sve dužine nota. Tridesetdvojine i šesnestine možes za sad da preskočiš ako su ti brze.

Samo polako, zapamti trajanje nota, pomoći će ti u budućnosti veoma.

Plan vežbanja

1. 10 minuta čitanje notnog kruga i primenjivati isti na gitari. Postavljaj sebi pitanja kao što su: koliko tonova ima od A do C, koliko tonova ima od G do A itd.
2. 20 minuta vežbanje uz metronom dužine nota. Sviraj akorde i gledaj koliko traje koja dužina note. Na primer kad je pola note sviraš akord samo na otkucaj 1 i 3. Kad je četvrtina note sviraš akord na svaki otkucaj. Kad je osmina note sviraš akord po dva put na svaki otkucaj. Kad je triola sviraš akord po tri puta na svaki otkucaj. Kad je šesnestina sviraš akord po 4 puta na svaki otkucaj, itd itd.
3. 10 minuta pesme
4. 10 minuta tehniku
5. 10 minuta sluh iz proteklih lekcija
6. 10 minuta promenu akorda

Kad sam spreman za lekciju 5

- Kad znaš koje note postoje u muzici
- Kad si provežbao sve dužine nota
- **Kad znaš da pronadeš tonove na gitari**

Lekcija 5

Sadržaj

- G7 dominanta
- C7 dominanta
- B7 dominanta
- Fmaj7
- Vežba za promenu akorda (60 sekundi)
- Osnove ritma 3
- Vežbe za sluh
- Lake pesme sa novim akordima
- Plan vežbanja

G7 dominanta

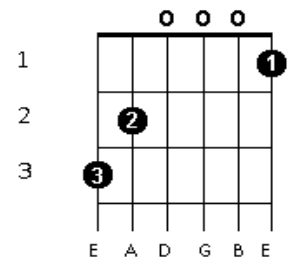
Sada je vreme za par sedmica. To ne mora da znači da je akord teži za sviranje od major ili minor, ali mogu biti malo teži jer ćeš koristiti mali prst.

Za ovaj akord je malo potrebno raširiti prste.

Staviti treći prst na treći prag E žice, drugi prst na drugi prag A žice i prvi prst na prvi prag E žice.

Imaj na umu da žice D, G, B trebaju da takođe se sviraju otvorene.

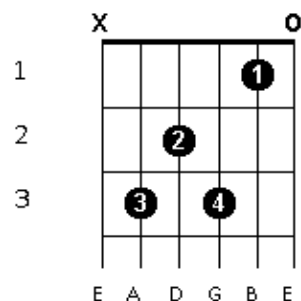
G7

C7 dominanta

Za ovaj akord koristićemo mali prst. Treći prst staviti na treći prag A žice, drugi prst staviti na drugi prag D žice, mali prst staviti na četvrti prag G žice i prvi prst staviti na prvi prag B žice.

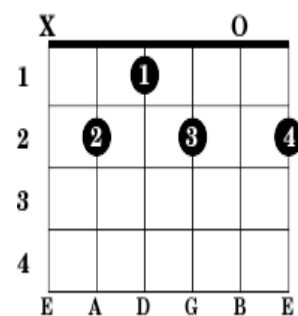
C7

B7 dominanta

B7 je čest akord na koji ćeš da naiđeš. Staviš drugi prst na drugi prag A žice, prvi prst na prvi prag D žice, treći prst na drugi prag G žice i četvrti prst na drugi prag E žice. Imaj na umu da B žice treba da se takođe treba čuje, otvorena. Može se desiti da prigušiš ostalim prstima. Obrati pažnju.

B7

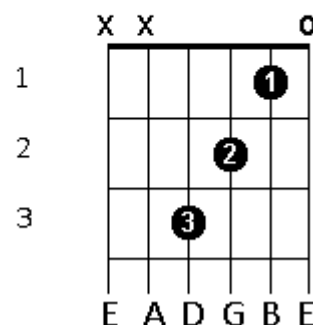

Fmaj7

Stavi prvi prst na prvi prag B žice, drugi prst na drugi prag G žice i treći prst na treći prag D žice.

Fmaj7 je lagani akord koji možemo da sviramo umesto F. F je težak akord za početnike, i možemo da koristimo umesto F, Fmaj7 na mestima gde je F. Može da se desi da ne zvuči lepo, ali slušaj. Ako zvuči lepo umesto F, sviraj ga.

Fmaj7

Vežba za promenu akorda (60 sekundi)

Imamo dosta novih akorda za vežbanje. Zapamti, ako ti je lagano da prebaciš sa jednog akorda na drugi, **nađi kombinaciju sa koje ti je teško.**

Vežbaj sledeću promenu akorda:

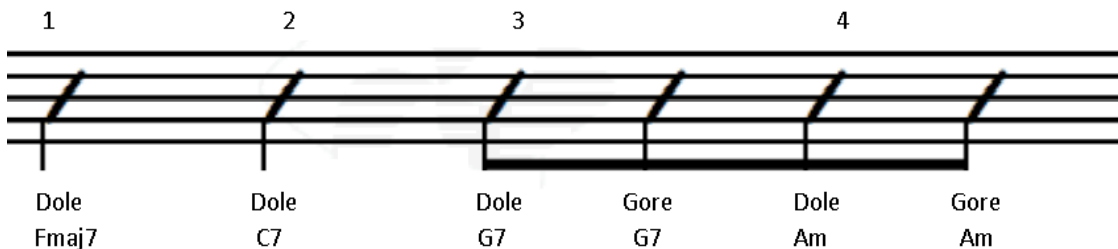
1. **C na G7**
2. **C7 na Fmaj7**
3. **E na B7**
4. **G na C**
5. **G na A**
6. **C7 na G7**
7. **Fmaj na A**
8. **D na A**
9. **C7 na G7**

Svi saveti iz proteklih lekcija za ovu vežbu važe i ovde.

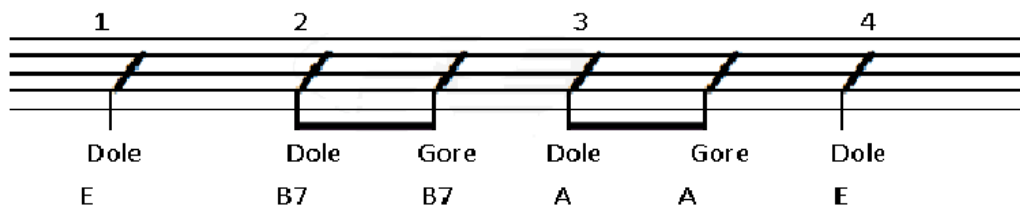
Osnove ritma 3

Vežba 1

Staviti metronom na 60 i krenuti polako. Povećavati brzinu za 5 kad bude perfektno.

Vežba 2

Vežbe za sluh

Prepoznavanje kvalitet akorda

Audio fajl: <https://bit.ly/2JYP6JK>

1. _____
2. _____
3. _____

Važno je razlikovati dominante od major i minor akorda. Imaju specifičan kvalitet po kojem možeš da prepoznaš. Nije teško. **Zapamti, čujes akord, paузiras i nađes ga.**

Prepoznavanje individualnih akordi (E, A, D, Em, Am, Dm, G, C, G7, C7, B7, F Maj7)

Audio fajl: <https://bit.ly/2lcRdvz>

Sada imamo malo više akorda. Zapamti prvo čujes kvalitet akorda, pa posle tek koji je akord, naravno uz gitaru.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Audio fajl: <https://bit.ly/2tfo3Qh>

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

Prepoznavanje progresije akorda (E, A, D, Em, Am, Dm, G, C, G7, C7, B7, F Maj7)

Progresija 1: <https://bit.ly/2JImVj6>

Progresija 2: <https://bit.ly/2HSDOlq>

Progresija 3: <https://bit.ly/2JWOggU>

1.				
2.				
3.				

Vežbe za sluh – Lekcija 5 – Rešenja

Tekstualni fajl: <https://bit.ly/2M0mOvP>

Lake pesme sa novim akordima

- 1. Oasis – Live Forever**
- 2. Beatles – I wanna hold your hand**
- 3. Stay With Me - Sam Smith**
- 4. Girl, You'll Be A Woman Soon - Neil Diamond**
- 5. Divlje Jagode – Jedina Moja**
- 6. Divlje Jagode – Kap Po Kap**

Plan vežbanja

1. 10 minuta vežbe za tehniku
2. 10 minuta akordi novi
3. 10 minuta vežbu za promenu akorda
4. 10 minuta ritam
5. 10 minuta sluh
6. 10 minuta učenje novih pesama
7. 5 minuta pronalažanje tonova na gitari, petoj i šestoj žici

Stvari koje treba imati na umu

- Važno je da vežbas vežbe za tehniku sa stranice 24.
- Akorde možeš da vežbaš ovim redom.
  1. C na G7
  2. C7 na Fmaj7
  3. E na B7
  4. Dm na Am
  5. Em na C
  6. ??????
  7. ??????
- Ritam vežbaj uz metronom.
- **Važno je naučiti par novih pesama. I naravno važno je da bude zabavno!**

Kad sam spreman za lekciju 6

- Kad znaš da sviraš bar 5 pesama
- Kad znaš sve dominante akorde koje smo naučili u ovoj lekciji
- Kad možeš sa gitarom preko sluha da nađeš akorde koji se sviraju u vežbama
- Kad možeš da promeniš 40 akorda u sekundi sa dominantama
- Kad možeš da odsviraš ritmičke vežbe na 100bmp

Lekcija 6

Sadržaj

- **A7 dominanta**
- **D7 dominanta**
- **E7 dominanta**
- **Vežba za promenu akorda (60 sekundi)**
- **Osnove ritma 4 (Shuffle ritam i tripleti)**
- **12 bar(taktova) blues**
- **Lake pesme sa novim akordima**
- **Vežbe za sluh**
- **Plan vežbanja**

A7 dominanta

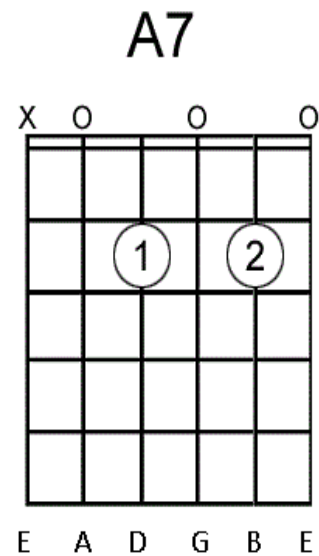
Naučićemo tri nove sedmice. Zovu se dominante zato što je obično peti akord u major/dur lestvici. U klasičnoj muzici peti akord obično teži ka prvom akordu u lestvici, odnosno to se zove perfektna kadenca, kad posle petog akorda ide prvi akord.

Piše se ovako: **V-I**

A7 je prilično jednostavan akord. Možeš da ga sviraš sa prvim i trećim prstom, možeš sa prvim i drugim itd.

Prvi prst staviti na drugi prag G žice, drugi prst staviti na drugi prag B žice.

Važno je da tonovi na žicama A G E se čuju, odnosno da ih ne priguše prsti koji sviraju akord.

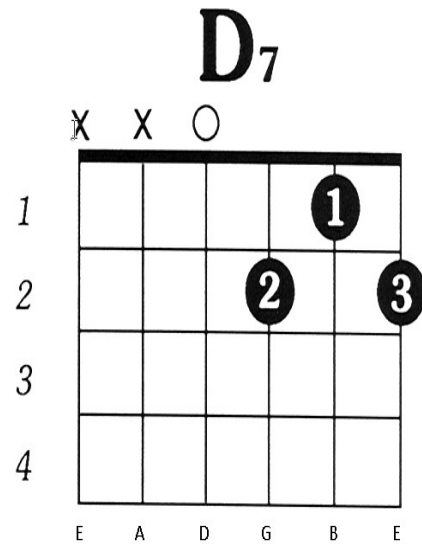

D7 dominanta

D7 je prilično jednostavan akord za sviranje. Malo izgleda kao obrnuti Dmaj.

Drugi prst staviti na drugi prag G žice, prvi prst staviti na prvi prag B žice i treći prst staviti na drugi prag E žice. Otvorena D žica se takođe svira.

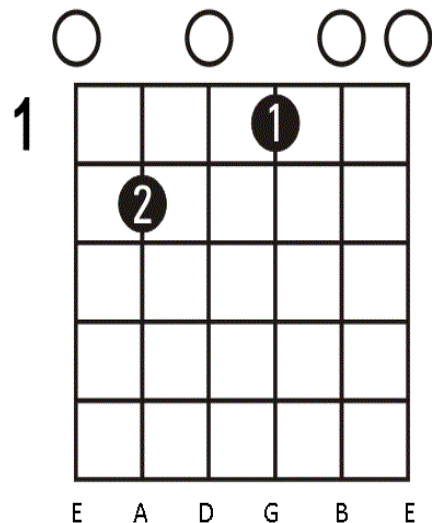
Pazi da ne prigušiš ispod žice sa drugim prstom.

E7 dominanta

Ovaj akord je kao osnovni Emaj samo sa podignutim trećim prstom. Može malo da bude problem da četvrta žica se čuje, ali ništa strašno.

Uhvati Emaj i podigni treći prst. Malo iskreni prste ako je potrebno da bi se čule otvorene žice. Mnogo je bitno da čuju.

Vežba za promenu akorda (60 sekundi)

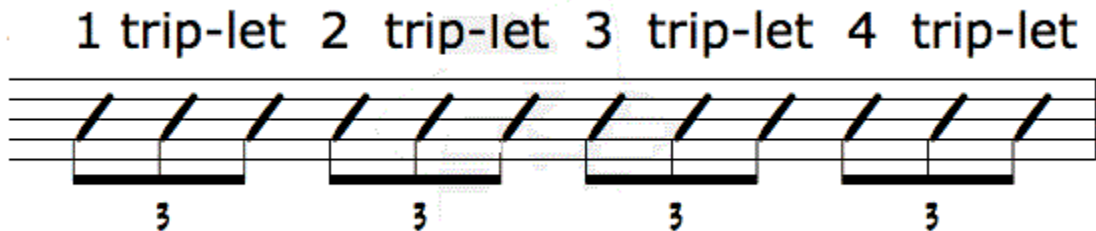
Do sada si naučio 17 akorda, i postoje mnogo mogućnosti za menjanje i sviranje akorda. I pitanje je kako izabrati koje da vežbaš?

Sad treba da izabereš pet akorda sa kojim se najviše mučiš i njih da menjaš. Svako je drugačiji, nekom su lakši neki akordi nego drugi.

Trebalo bi da sada možeš promeniti 60 akorda u sekundi, svaka sekunda jedan akord. Nije teško, možeš ti to.

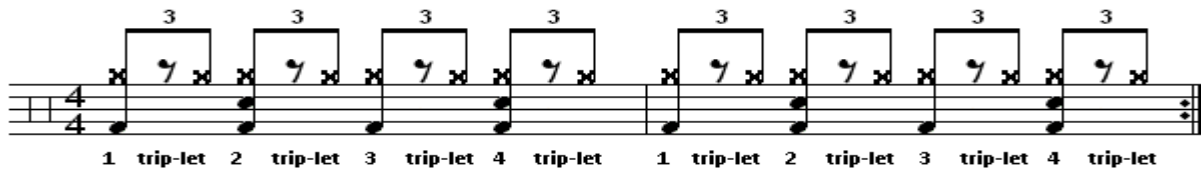
Osnove ritma 4 (Shuffle ritam)

Prvo pogledajmo takt sa četiri otkucaja u njemu, sa svakim otkucajom podeljen u tri(triplet).

Na prvi otkucaj brojiš, **Jedan** prva nota, **trip** druga nota **let** treća nota. Ideja je da po tri tona po otkucaju se sviraju. Konstantno.

Shuffle ritam

Ideja shuffle ritma je da preskočimo drugi ton u tripletu. Samo sviramo prvi i treći ton
Brojimo na primer: **Jedan-trip(prekočimo notu)-let**, **Dva-trip(prekočimo notu)-let**,
Tri-trip(prekočimo notu)-let, **Četri-trip(prekočimo notu)-let**.

12-bar(taktova) blues

Blues u A:

1	2	3	4
A7 --- A7 --- A7 --- A7 ---			
1	2	3	4
D7 --- D7 --- A7 --- A7 ---			
1	2	3	4
E7 --- D7 --- A7 --- E7 ---			

Blues u E:

1	2	3	4
E7 --- E7 --- E7 --- E7 ---			
1	2	3	4
A7 --- A7 --- E7 --- E7 ---			
1	2	3	4
B7 --- A7 --- E7 --- B7 ---			

Blues u G:

1	2	3	4
G7 --- G7 --- G7 --- G7 ---			
1	2	3	4
C7 --- C7 --- G7 --- G7 ---			
1	2	3	4
D7 --- C7 --- G7 --- D7 ---			

Najvažnija stvar je da sviraš do 12 bez zaustavljanja. Ruka koja okida akorde mora da se ne zaustavlja.

Mnogima predstavlja brojanje poteškoću i žele da sviraju po osećaju. Što je sa sasvim u redu. Brojanje postaje kasnije važnije za kompleksne ritmove.

Prvo sviraj u običnom ritmu odnosno na svaki otkucaj akord koji je napisan. Posle probaj da sviraš u shuffle ritmu ove akorde.

Vežbe za sluh

Prepoznavanje kvalitet akorda

Audio fajl: <https://bit.ly/2HVAAO0>

Tvoj zadatak je da napišeš koji je kvalitet akorda (Major, Minor ili Dominanta 7)

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

Prepoznavanje individualnih akordi (E, A, D, Em, Am, Dm, G, C, G7, C7, B7, D7, E7, A7, FMaj7)

Audio fajl: <https://bit.ly/2yfnwDD>

Zapamti, čuješ akord, pauziraš i nađeš.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

Prepoznavanje progresije akorda(E, A, D, Em, Am, Dm, G, C, G7, C7, B7, D7, E7, A7, FMaj7)

Progresija 1: <https://bit.ly/2tfH4C6>

Progresija 2: <https://bit.ly/2t4XoWV>

Progresija 3: <https://bit.ly/2JHZ7Ml>

1.				
2.				
3.				

Vežbe za sluh – Lekcija 6 – Rešenja

Tekstualni fajl: <https://bit.ly/2tjbymL>

Lake pesme sa novim akordima

- 1. Johnny Cash – Folsom Prison Blues**
- 2. Elvis Presley – Blue Suede Shoes**
- 3. The Rolling Stones – Walking the Dog**
- 4. The Beatles – Get Back**
- 5. The Beach Boys – 409**

Plan vežbanja

1. **5 minuta vežbe za tehniku**
2. **10 minuta akordi novi**
3. **10 minuta vežbu za promenu akorda**
4. **20 minuta shuffle blues ritam**
5. **10 minuta sluh**
6. **15 minuta učenje novih pesama**
7. **5 minuta pronalažanje tonova na gitari**

Stvari koje treba imati na umu

- **Ovoga puta ćemo tehniku svirati 5 minuta, važnije je da se fokusiraš na akorde.**
- **Nove akorde vežbati sa vežbom 60 sekundi i zapamtiti ih.**
- **Važno je savladati blues shuffle ritam, nije težak.**
- **U redu je svirati po osećaju ritam, možeš i da brojiš, sta god ti je lakše**
- **Provedi neko vreme učeći novih pesama, važno je da čuješ dominantu kako se upotrebljava u pesmi**

Kad sam spreman za lekciju 7

- **Kad znaš da sviras bar 8 pesama (dve iz ove lekcije)**
- **Kad znaš sve dominante akorde koje smo naučili u ovoj lekciji**
- **Kad možeš sa gitarom preko sluha da nađeš akorde koji se sviraju u vežbama**
- **Kad možeš da promeniš 40 akorda u sekundi sa novim dominantama**
- **Kad možeš da odsviraš shuffle ritam**

Lekcija 7

Sadržaj

- Fmaj/dur akord
- Razlaganje akorda
- Vežba za promenu akorda (60 sekundi)
- Osnove ritma 5
- Vežbe za sluh
- Lake pesme sa novim akordima
- Plan vežbanja

Fmaj/dur

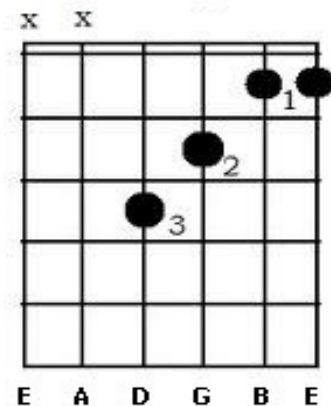
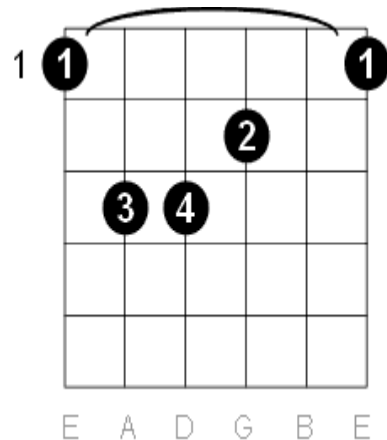
Svirati F akord je veoma važno jer se koristi baš u dosta pesama. F akord je veoma težak početnicima i može da prođe mesec i više dana pre nego što uspeš da ga perfektno odsviraš. Kao i za sve neko odma odsvira perfektno a nekom treba mesec i duže.

Ovaj akord kasnije te vodi ka sviranju barre akorda.

Postoji par načina na koji se može svira F akord, prvo pokazujem najteži način. Barre akord.

Ideja je da prvim prstom pritisneš svih 6 žica. Proveri da li se čuju prva i šesta žica, odnosno da nema mrtvih tonova.

Drugi način za sviranje F akorda je da staviš treći prst na D žicu, drugi prst na G žicu i prvi prst da svira dva tona odjednom na B i E žici.

Razlaganje akorda

Razlaganje akorda je: uhvatiš akord i posle ga rukom kojom okidaš žice razlažeš. To jest okidaš jednu po jednu žicu.

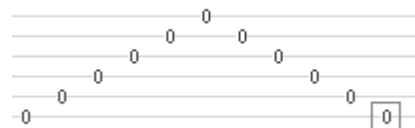
Prva vežba je samo za otvorene žice. Priguši ostale žice tako što ćeš staviti ruku kojom pritiskaš pragove na žice.

Vežba 1: Okidaj jednu po jednu žicu trzalicom ka dole

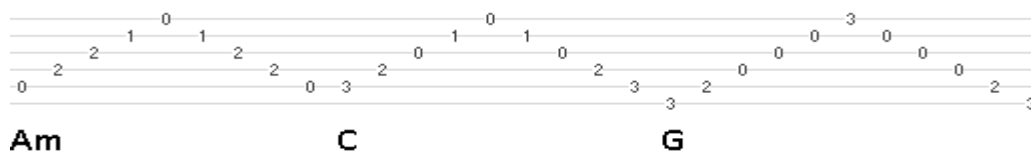
Vežba 2: Okidaj jednu po jednu žicu trzalicom ka gore

Vežba 3: Dva put okineš pojedinačno svaku žicu, prvo ka dole pa ka gore

Vežba 4: 4 puta okineš pojedinačno svaku žicu. Trzalicom dole/gore dole/gore.

Vežba 5

Ideja je da uhvatiš akord i da okidaš žice jednu po jednu. Obrati pažnju da svaki ton zvuči čisto, da nema mrtvih tonova. Možeš da uhvatiš akord **Am** pa razlažeš ga jednu po jednu žicu, posle uhvatiš **C** pa razlažeš po jednu žicu i na kraju **G**.

Važno je vežbati razlaganje jer u budućim lekcija će da počnemo da učimo lestvice to jest skale.

Vežba za promenu akorda (60 sekundi)

1. F na C
2. F na E
3. F na D
4. F na Am
5. F na G

Dobro uvežbati navedene promene akorda sa formulom kao u proteklim vežbama. Ove promene se često koriste u pesmama, dobro je znati ih.

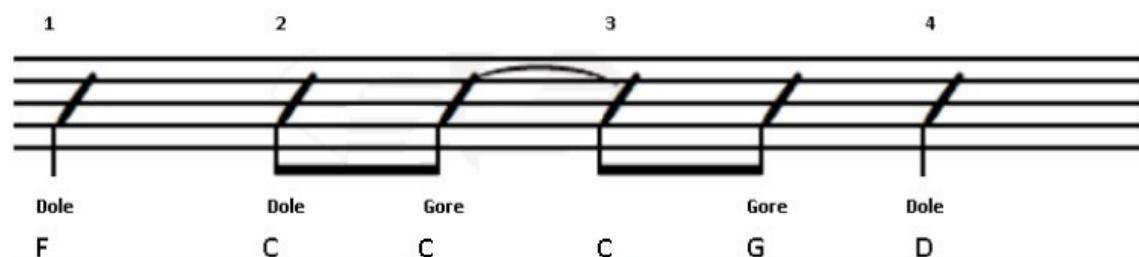
Osnove ritma 5

1. **Tie** na Engleskom (na srpskom Spojnica i Luk ili na Italijanskom Ligatura što znači vezivanje ili spajanje), beleži se u vidu malog luka koji služi da spoji istoimene note i služi da produži trajanje note pa se zove i luk trajanja.

Pauze se ne produžavaju spojnicom.

Vežba 1

Ovaj ritam je čest, tako da dobro ga uvežbaj.

Na prvi otkucaj okines F akord, na drugi okines C akord, i na pola otkucaja okineš C opet, pustiš da C ode u treći otkucaj, na pola trećeg otkucaja okineš G, i na četvrti otkucaj akord D.

Važno je da ruka koja okida akorde ide dole gore, da se ne zaustavlja.

Vežbe za sluh

Prepoznavanje kvalitet akorda

Audio fajl: <https://bit.ly/2JKfhVq>

Tvoj zadatak je da napišeš koji je kvalitet akorda (Major, Minor ili Dominanta 7)

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

Prepoznavanje individualnih akorda (E, A, D, Em, Am, Dm, G, C, G7, C7, B7, D7, E7, A7, Fmaj7, F)

Audio fajl: <https://bit.ly/2lld0S4>

Zapamti, čujes akord, pauziraš, nađeš ga na gitari, zapišeš.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

Prepoznavanje progresije akorda(E, A, D, Em, Am, Dm, G, C, G7, C7, B7, D7, E7, A7, Fmaj7, F)

Progresija 1: <https://bit.ly/2K5jBxP>

Progresija 2: <https://bit.ly/2JQAxJg>

Progresija 3: <https://bit.ly/2tcAEnW>

1.				
2.				
3.				

Vežbe za sluh – Lekcija 7 – Rešenja

Tekstualni fajl: <https://bit.ly/2yrk9tm>

Lake pesme sa novim akordima

Moram napomenu da je F akord prilično težak za početnike. Ovo su neke pesme koje imaju F akord, nemoj da odustaješ. Što pre ga savladaš to bolje.

Ako pesme imaju težak ritam, probaj da sviraš svojim ritmom. Improvizuj.

1. Pink Bullets – The Shins
2. The Animals – House of The Rising Sun
3. Bajaga – Tišina
4. Bob Dylan – Like The Rolling Stone
5. Please Forgive Me – David Gray

Plan vežbanja

1. **20 minuta vežbu za promenu akorda (60 sekundi)**
2. **5 minuta vežbu za tehniku**
3. **10 minuta nov ritam**
4. **10 minuta pesme**
5. **10 minuta sluh**

Stvari koje treba imati na umu

- **F akord je poprilično težak, nemoj da odustaješ**
- **Probaj da obnoviš akorde iz proteklih vežbi**
- **Do sad bi trebalo da znaš bar tonove na petoj i šestoj žici i da ih pomoću njih možeš lako nađeš na ostalim žicama**

Kad sam spreman za lekciju 8

- Kad možeš da odsviraš 10 pesama (dve sa F akordom)
- Kad možeš lagano da odsviraš ritam iz ove lekcije
- **Kad možeš da razlažeš akorde**
- Kad možeš sa gitarom preko sluha da nađeš akorde koji se sviraju u vežbama

Lekcija 8

Sadržaj

- Power akordi 1
- Sus akordi u otvorenoj poziciji
- Vežba za promenu akorda (60 sekundi)
- Osnove ritma 6
- Minor/mol pentatonika
- Vežbe za sluh
- Lake pesme sa novim akordima
- Plan vežbanja

Power akordi 1

'Power' akordi se koriste najviše u rock/metal muzici. Ideja je da naučiš jedan hvat za power akord i da taj jedan hvat možeš svuda po vratu pomerati i tako svirati drugačije akorde.

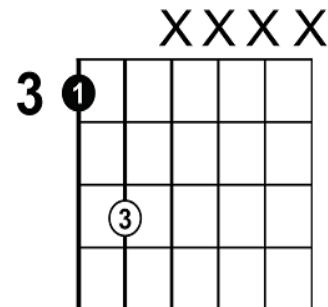
Možeš da koristiš prvi i treći prst za sviranje power akorda a možeš i prvi i četvrti odnosno mali.

Prvim rskom priguši ostale četiri žice (žice gde se nalaze XXXX).

Veoma je važno da su prigušene, jer u ostalom zvučaće loše.

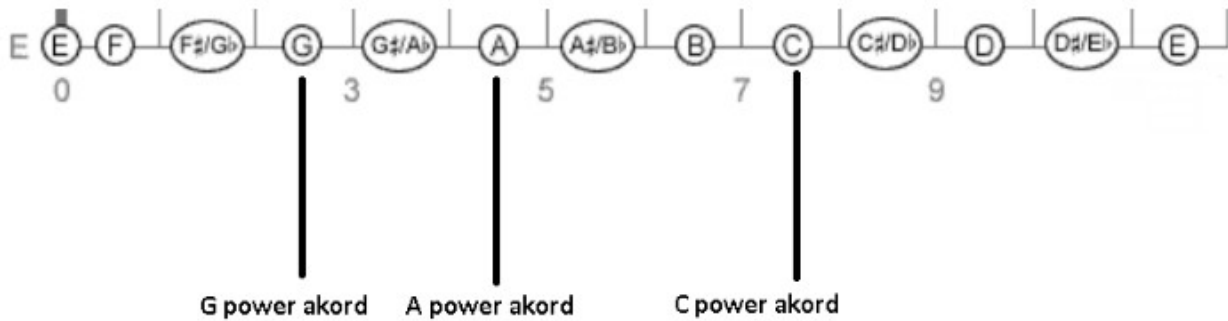
Možeš i da sviraš sa malim prstom prag ispod trećeg prsta, to jest oktavu i da sviraš ta tri tona. To je takođe isto power akord.

G power akord (G5)

Root ton

Root ton je ton iz kojeg počinje akord. Na primer na prošloj stranici sviramo G power akord zato što počinje sa trećeg praga šeste žice. Ako pomerimo za dva praga akord sa istim hvatom sviramo A power akord.

Tako da sa istim hvatom možeš da odsviraš dosta akorda. Nadam se da si naučio tonove barem na petoj i šestoj žici odnosno dve najdeblje, ako nisi prođi ponovo lekciju 4 na stranici 35 jer je veoma važno da ih znaš.

Asus2 i Asus4

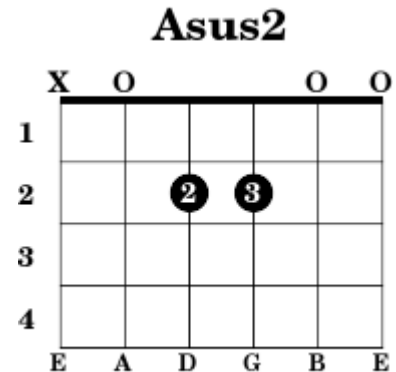
Sus akordi ili **Suspended**, su akordi obično koji zamenjuju major i minor akorde. Njih je lepo ubaciti umesto minor i major akorda u progresiji. Imaju specifičan zvuk. Njih možeš da zamisliš kao ukrasne akorde. Nije preporučljivo svaki akord zameniti **sus** akordom, nego po jedan u progresiji, čisto da ukrasiš progresiju akorda.

Asus2

Prvi sus akord koji ćeš naučiti je **Asus2**.

Drugi prst staviti na drugi prag D žice, treći prst staviti na drugi prag G žice.

Važno je napomenuti da A, B i E žice budu otvorene, dok E žica se ne svira. Obrati pažnju da ne prigušavaš ostale žice sa drugim i trećim prstom.

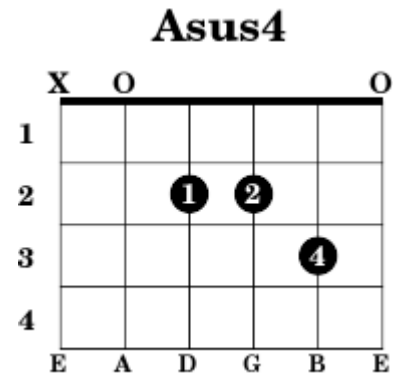
Asus4

Asus4 možemo da sviramo na dva načina.

Prvi način je sa prvim, trećim i četvrtim prstom.

Drugi način je sa prvom, drugim i trećim prstom.

Staviti prvi prst na D žicu drugi prag, drugi prst na G žicu drugi prag i četvrti prst na treći prag B žice.

Dsus2 i Dsus4 i Esus4

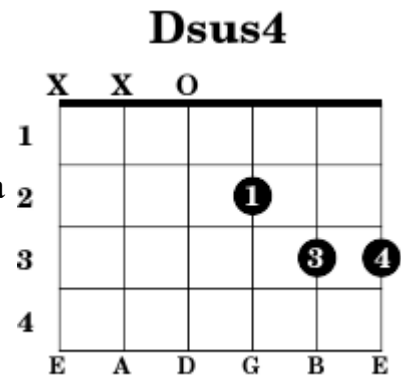
Ova dva akorda se obično koriste u kombinaciji Dm i Dmaj akordom. Prilično je lako zapamtiti ih.

Dsus4

Prvi prst staviti na drugi prag G žice, treći prst staviti na treći prag B žice i četvrti prst staviti na treći prag E žice.

Možeš i svirati sa prvim, drugim i trećim prstom.

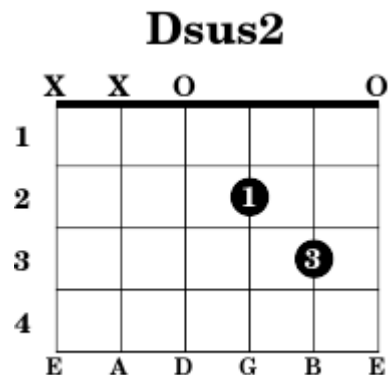
Prvi prst staviti na G žicu, drugi prst na B žicu i treći prst na E žicu. Imaj na umu da E i A žica se ne sviraju i da D žica treba da bude otvorena.

Dsus2

Prilično jednostavan akord za sviranje.

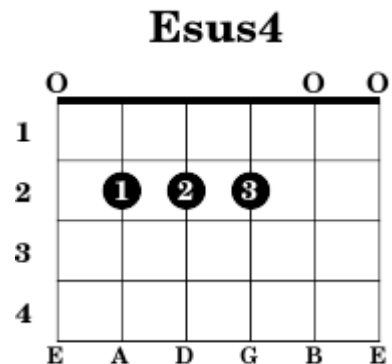
Prvi prst staviti na G žicu drugi prag i treći prst staviti na treći prag B žice. D i E žica trebaju da se čuju. E i A žica ne.

Esus4

Staviti prvi prst na drugi prag A žice, drugi prst na drugi prag D žice i treći prst na drugi prag G žice.

Sve ostale žice trebaju da budu otvorene.

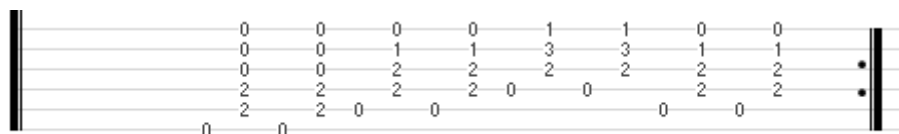

Vežba za promenu akorda (60 sekundi)

Znajući **sus** akorde nije dovoljno. Moraš ih svirati dok ne postanu instikivni u tvom sviranju. Nadam se da i dalje vežbaš F akord. Neke ideje za vežbanje su:

1. A – Asus2 – A – Asus2
2. D – Dsus2 – D – Dsus2
3. E – Esus2 – Em – Esus2
4. F – C – F – Am
5. Asus2 – Dsus2 – Am – Dm

Osnove ritma 6

Ideja je da sviraš prvo bas ton pa akord.

Prvo sviraš otvorenu E žicu pa Eminor dva puta. Pa posle toga sviraš otvorenu A žicu pa Aminor, posle toga sviraš otvorenu D žicu i Dminor, i vratiš se na Aminor.

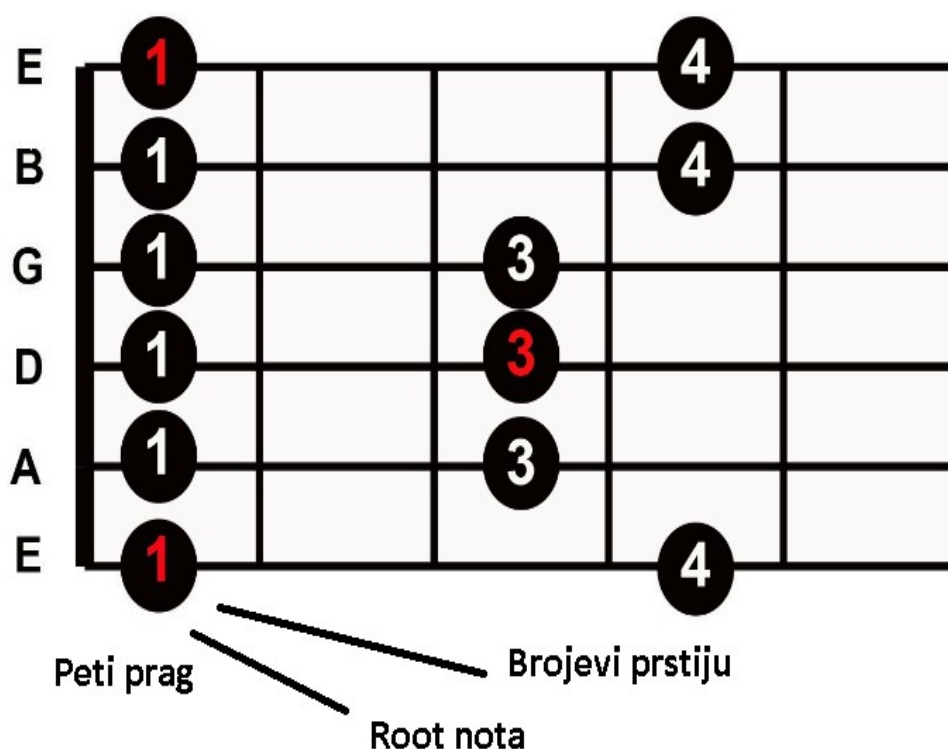
Minor/mol pentatonika

Ovo je najčešća skala koja se koristi u Rock i Pop muzici.

Laka je za učenje. Zove se pentatonika zato što ima 5 tonova. Tonik znaci ton, što u prevodu dobijamo **Pent-Pet-Tonic-Tonova-Skala**.

Razlog zašto učimo skale je što su one grupa tonova koji zvuče dobro zajedno, koje možemo da iskoristimo da sviramo solo. Takođe su veoma dobre za razvijanje tehnike svirajući pojedinačne tonove, tako da su skale veoma važne za tvoj razvoj kao gitarista.

A minor pentatonika

Skala može da se svira od bilo kog praga odnosno skala dobija ime od Root note.

Ako počnemo da je sviramo na petom pragu, sviramo A minor pentatoniku zato što je na petom pragu A ton, ako počnemo skaluu na trećem pragu, dobijamo G minor pentatoniku itd. Prsti sa kojima treba da sviramo akorde su označeni na dijagramu.

Važno je da sviraš skaluu 100% tačno, odnosno treba početi što sporije i sviraj note u pokazanom redu, od najdeblje žice ka najtanjoj i obrnuto.

Probaj da prsti što manje odskaču od pragova. Takođe da su na kraju praga. Sviraj sa trzalicom, i sviraj dole gore, odnosno prvi ton ka dole okineš, drugi ka gore.

Koristi metronom da sviraš skalu. Počni od 50bmp, i sviraj po jednu notu svaki otkucaj. Ubrzavaj polako i kad stigneš do 160bmp, vrati na 60bmp i sviraj po dve note svaki otkucaj.

Kad se navikneš i odsviraš perfektno na petom pragu odnosno A minor, probaj da sviraš svuda po vratu. Kreni od 10tog praga, onda sviraš D minor.

Vežbe za sluh

Prepoznavanje kvalitet akorda

Audio fajl: <https://bit.ly/2lFXcJv>

Tvoj zadatak je da napišeš koji je kvalitet akorda (Major, Minor ili Dominanta 7, Sus)

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

Prepoznavanje individualnih akorda (E, A, D, Em, Am, Dm, G, C, G7, C7, B7, D7, E7, A7, Fmaj7, F, Dsus2, Dsus4, Asus2, Asus4, Esus4)

Audio fajl: <https://bit.ly/2KbUVoe>

Zapamti, čujes akord, pauziraš, nađeš ga na gitari, zapišeš.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

Prepoznavanje progresije akorda(E, A, D, Em, Am, Dm, G, C, G7, C7, B7, D7, E7, A7, Fmaj7, F , Dsus2, Dsus4, Asus2, Asus4, Esus4)

Progresija 1: <https://bit.ly/2tyHNzk>

Progresija 2: <https://bit.ly/2Kv126F>

Progresija 3: <https://bit.ly/2Krt0Nk>

1.				
2.				
3.				

Vežbe za sluh – Lekcija 8 – Rešenja

Tekstualni fajl: <https://bit.ly/2yNYhIF>

Lake pesme sa novim akordima

Vrati se na pesme u proteklim lekcijama koje si naučio i probaj da ubaciš sus akorde umesto major/minor.

1. Bryan Adams – Summer Of 69
2. Bon Jovy – Dead Or Alive
3. The Who – Pinball Wizard
4. Queen – Crazy Little Thing Called Love
5. Nirvana – Come As You Are

Plan vežbanja

- 1. 20 minuta skale**
- 2. 10 minuta akorde sus i power akorde**
- 3. 10 minuta nov ritam**
- 4. 10 minuta pesme**
- 5. 10 minuta sluh**
- 6. 10 minuta pronalaženje tonova na gitari**

Stvari koje treba imati na umu

- Vežbaj sus akorde**
- Vežbaj svuda po vratu minor pentatoniku**
- Obnovi akorde iz proteklih vežbi**
- Zameni akorde iz pesama koje znaš sa sus akordima**
- Vežbaj power akorde na petoj i šestoj žici**
- Vežbaj ritam nov. Prvo bas ton pa akord**

Kad sam spreman za lekciju 9

- Kad možeš da odsviraš pentatoniku svuda po vratu**
- Kad možeš da zameniš u ranijim pesmama koje si naučio akorde sa sus akordima**
- Kad možeš da odsviraš pentatoniku na 160bpm dve note po otkucaju**
- Kad možeš da odsviraš power akorde svuda po vratu**
- Kad znaš bar dve pesme sa novim sus akordima**

Lekcija 9

Sadržaj

- 12 Bar (12 Taktova) blues varijacija
- Osnove sviranja sa prstima umesto trzalice
- Vežbe za minor/mol pentatoniku
- Power akordi 2
- Vežbe za sluh sa power akordima
- Lake pesme sa novim akordima
- Plan vežbanja

12 Bar (12 Taktova) blues varijacija

Ovo je jedan od najkorišćenijih rifova u bluz-u i rock-u. Veoma ga važno naučiti ga.

1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4 1 2 3 4

D A

E D A E

Stavi prvo prvi prst na drugi prag četvrte žice. Okini ovu notu i petu žicu otvorenu dva puta. Ostavi prvi prst da stoji na drugom pragu i dodaj treći prst dva praga više odnosno četvrti prag i sviraj te tonove dva puta. Dakle, treći prst spustaš i dižeš sa četvrtog praga, dok u isto vreme sviraš i petu žicu.

Počni polako i budi siguran da sviraš dovoljan broj puta akorde, inače neće biti 12 taktova blues. Možeš da brojiš 1-2-3-4 i na svaki otkucaj to jest broj odsviraš dva puta akord.

Važno je da dobro savladaš 12 taktova blues jer je temelj za mnoge pesme. Nemoj da ideš na sledeću lekciju dok dobro ne savladaš.

Ritam

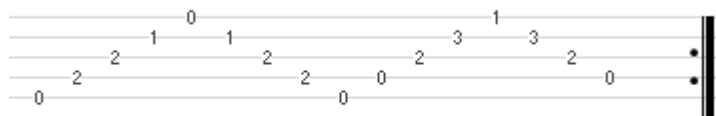
Ritam po kojim sviramo ove akorde je **shuffle ritam**(Lekcija 6).

Audio kako treba da zvuči: <https://bit.ly/2tl8kJx>

Osnove sviranja sa prstima umesto trzalice

Važno je da bas tonove odnosno 6, 5, i 4 žicu sviramo palcem. Treću žicu prvim prstom, drugu žicu drugim prstom i najtanju žicu prvim prstom. Pokušaj na sledećoj vežbi:

Kad sviram sa prstima, Ja sviram sa noktima. Ali totalno je u redu da sviraš i sa prstima.

Meni se lično više sviđa ton koji proizvode nokti.

Jedan od izazova sviranja prstima je da svi tonovi zvuče jednake jačine. Videćeš da neki prst proizvodi jači zvuk tona a neki manji. U početku nemoj da te brine to, vremenom uz vežbu će se popraviti to

Vežbe za minor/mol pentatoniku

Ova vežba se primarno odnosi na ruku sa kojom okidaš žice, koja će ti takođe pomoći da uvežbaš bolje pentatoniku.

- Sviraj pentatoniku sa trzalicom okidajući samo ka dole.
- Sviraj pentatoniku sa trzalicom okidajući samo ka gore.
- Svaki ton u pentatonici sviraj po dva put, trzalicom dole gore
- Menjaj svaki sledeći ton dole gore. Odnosno jedan ton dole okineš, jedan ka dole.

Power akordi 2

U prošloj lekciji smo savladali power akorde na šestoj žici. U ovoj lekciji, savladaćemo na petoj žici.

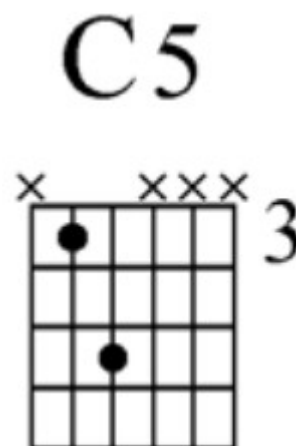
Princip je isti, note su drugačije i koristimo novu tehniku za prigušavanje žice koje ne sviramo.

Počecemo tako što ćemo da stavimo prvi prst na treći prag A žice. Mali ili treći prst, odnosno sa kojim ti je lakše stavimo na peti prag D žice.

Imaj na umu da sad moraš da prigušiš šestu žicu i prve tri. Kako to uraditi?

Sa prvim prstom. Prvi prst treba da priguši sve žice ispod njega odnosno ispod četvrte žice, i sa prvim prstom treba da prigušimo šestu E žicu.

Zapamti, **po root noti znamo koji je akord. Tako da treći prag na petoj žici je C, ako podignemo za dva praga, sviramo D5 power akord.**

Vežbe za sluh sa power akordima

Prepoznavanje kvalitet akorda

Audio fajl: <https://bit.ly/2KaDBQo>

Tvoj zadatak je da napišeš koji je kvalitet akorda (Major, Minor ili Dominanta 7, Sus, Power Akordi)

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

Prepoznavanje individualnih akorda (Power Akordi)

Audio fajl: <https://bit.ly/2MpvMDg>

Zapamti, čujes akord, pauziraš, nadeš ga na gitari, zapišeš.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

Prepoznavanje progresije akorda(Power akordi)

Progresija 1: <https://bit.ly/2tEKpuE>

Progresija 2: <https://bit.ly/2yP7Ffg>

Progresija 3: <https://bit.ly/2N1BWKQ>

1.				
2.				
3.				

Vežbe za sluh – Lekcija 9 – Rešenja

Tekstualni fajl: <https://bit.ly/2tAexbj>

Lake pesme sa novim akordima

- 1. Metallica – Nothing Else Matters**
- 2. The White Stripes – Seven Nation Army**
- 3. Sting – Field Of Gold**
- 4. Nirvana – Polly**
- 5. Oasis – Wonderfall**

Plan vežbanja

- 1. 20 minuta power akorde**
- 2. 10 minuta 12 bar blues**
- 3. 10 minuta sluh**
- 4. 10 minuta ritam (svi ritmovi do sad)**
- 5. 10 minuta pesme**
- 6. 10 minuta pentatoniku**

Stvari koje treba imati na umu

- Power akordi su jednostavni, važno je samo da zvuče čisto**
- Seti se shuffle ritma iz proteklih lekcija za sviranje 12 bar blues**
- Podseti se ritmova iz proteklih vežba**
- Do sada bi trebalo da dobro znaš tonove bar na petoj i šestoj žici**
- Vežbaj i 60 sekundi promenu akorda sa proteklih vežbi**

Kad sam spreman za lekciju 10

- Kad možeš da sviraš lagano power akorde na petoj i šestoj žici**
- Kad možeš lagano 12 bar blues da sviraš**
- Kad znaš nekoliko pesma iz ove lekcije**
- Kad možeš da nađeš akord preko sluha na gitari**

Lekcija 10

Sadržaj

- Palm mutovanje
- Osnove sviranje prstima umesto trzalice 2
- 12 bar/taktova blues varijacije
- Minor/mol pentatonika melodijske fraze
- Uvod u improvizaciju
- Vežbe za sluh
- Lake pesme
- Plan vežbanja

Palm mutovanje

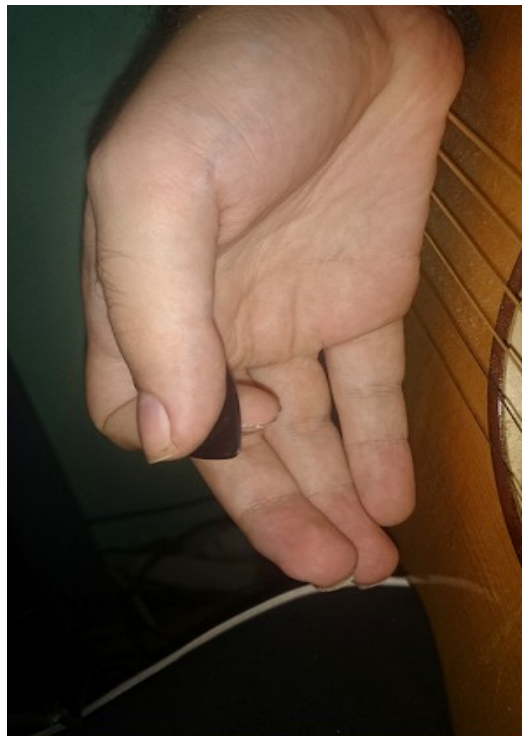
Palm mutovanje ili prigušavanje žica nam daje taj rok zvuk.

Važno je staviti jedan deo dlana na mesto gde počinju žice i okidati žice. Moraš malo da eksperimentišiš gde stavljaš dlan. Zvuk ne treba da je mnogo prigušen, a nit mnogo čist, negde između.

Primer kako treba da zvuči palm mutovano:

Link: <https://bit.ly/2IA1nQs>

Kao što možeš da vidiš na slici, mutujemo jednom stranom dlana, i u isto vreme sviramo.

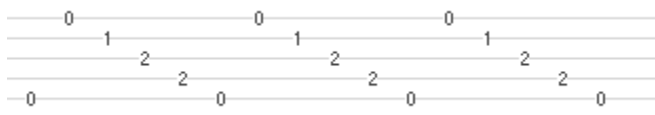

Osnove sviranje prstima umesto trzalice 2

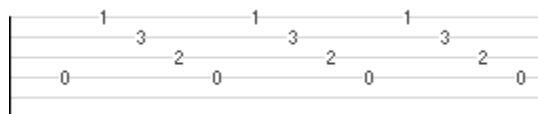
Stavi trzalicu na sto, jer imamo nove vežbe za prste.

Za sad, palac će stalno svirati bas tonove/žice.

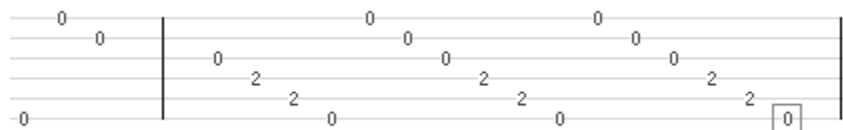
Vežba 1

Vežba 2

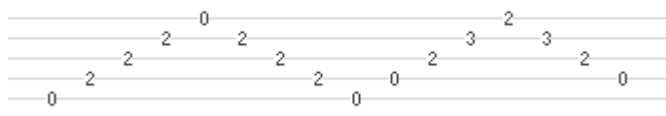

Vežba 3

Vežbaj jednu po jednu vežbu prvo polako, pa posle sve ih spoji u jednu.

Vežba 4

Zapamti, tri najdeblje žice sviraš sa palcem, ostale sa prva tri prsta.

12 bar/taktova blues varijacije

Pošto smo u protekloj lekciji savladali 12 bar blues, možemo da ubacimo nove varijacije, ideje i improvizacije u isti. **Zapamti, sviraš shuffle ritmom**

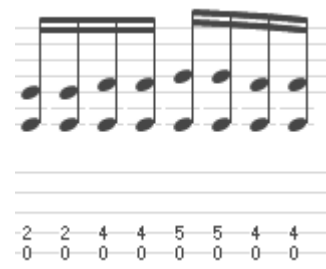
Vežba 1

Musical notation for Exercise 1, showing a sequence of notes on a staff. The notes are: G4, A4, B4, C5, G4, A4, B4, C5. The first four notes are beamed together, and the last four notes are also beamed together. A sharp sign (#) is placed above the second note (A4).

2 2 4 4 2 2 4 4
0 0 0 0 0 0 0 0

Vežba 2

Musical notation for Exercise 2, showing a sequence of notes on a staff. The notes are: G4, A4, B4, C5, G4, A4, B4, C5. The first four notes are beamed together, and the last four notes are also beamed together.

2 2 4 4 5 5 4 4
0 0 0 0 0 0 0 0

Vežba 3

Musical notation for Exercise 3, showing a sequence of notes on a staff. The notes are: G4, A4, B4, C5, G4, A4, B4, C5. The first four notes are beamed together, and the last four notes are also beamed together. A sharp sign (#) is placed above the second note (A4) and the eighth note (C5).

2 2 4 4 2 2 3 4
0 0 0 0 0 0 0 4

Vežba 4

The image shows musical notation for a guitar exercise. It consists of two staves. The top staff is a standard musical staff with a treble clef, showing a sequence of notes: G4, A4, B4, C5, D5, E5, F5, G5. The bottom staff is a guitar fretboard diagram with two lines representing the strings. The notes are indicated by numbers: 2, 0, 3, 4, 2, 0, 0, 0, 5, 4. The number 4 is enclosed in a box.

Važno je da pokušaš da smisliš svoje vežbe. Jedino pravilo je da zvuče dobro. Ekperimentiši sa ovim vežbicama, kombinuj ih, spoji ih u jednu, isprobavaj kako zvuče zajedno. Probaj da **palm mutuješ** dok ih sviraš, zvuči tako lepše, bar meni.

Minor/mol pentatonika melodijske fraze

Vežba 1

3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 | 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 | 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3

5 8 8 5 7 5 7 5 7 5 7 | 5 7 5 7 5 7 5 7 5 8 5 8 5 8 5 8

Vežba 2

3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 | 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 | 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3

8 5 8 5 8 5 8 5 7 5 7 5 | 7 5 7 5 7 5 7 5 7 5 7 5 7 5 8 5 8 5

Vežba 3

3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3

8 5 8 5 8 5 8 5 8 5 8 5

Vežba 4

4

3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3

5 7 5 7 5 7 5 8 5 8

Sve ove vežbe vežbaš po tri note po otkucaju na metronomu. Obavezno alternate picking odnosno trzalicom dole gore. Počni polako na metronomu, od na primer 60bpm pa povećavaj za po 5-10 kad sviraš perfektno. Prvo vežbaj jednu po jednu vežbu, pa ih posle poveži zajedno.

Uvod u improvizaciju

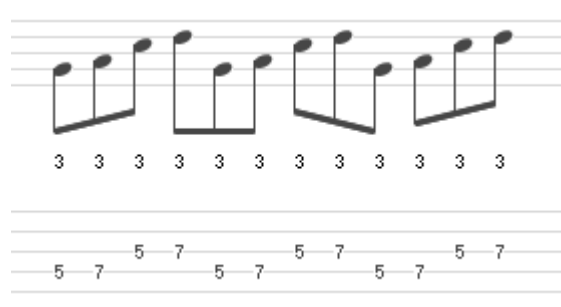
Pusti audio snimak sa stranice 77. Stavi na repeat. Sviraćeš **A minor/mol pentatoniku koja je naučena u protekloj lekciji.**

Sviraj pentatoničke iz protekle vežbe I nove jednu po jednu uz ritam sa audio fajla.

- Koristi pauze, odsviraj jednu frazu i napravi malu pauzu
- Pokušaj sebe da snimiš kako zvučiš preko audio trake
- Pokušaj da smisliš nove fraze u **A minor** pentatonici.
- Sviraj polako, slušaj kako svaki ton iz skale zvuči pod akordima

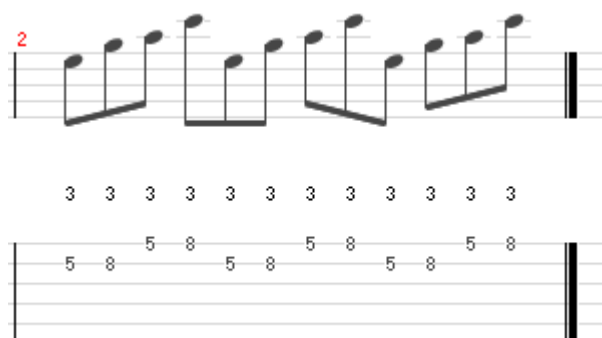
Sviraj sledeće vežbe pod audio fajlom:

Vežba 1

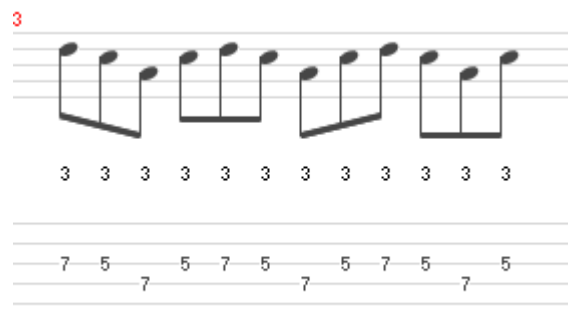
Musical notation for Vežba 1. The first staff shows a sequence of eighth notes: G4, A4, B4, G4, F4, E4, D4, C4, B3, A3, G3, F3, E3, D3, C3. The second staff shows a sequence of eighth notes: G3, F3, E3, D3, C3, B2, A2, G2, F2, E2, D2, C2, B1, A1, G1.

Vežba 2

Musical notation for Vežba 2. The first staff shows a sequence of eighth notes: G4, A4, B4, G4, F4, E4, D4, C4, B3, A3, G3, F3, E3, D3, C3. The second staff shows a sequence of eighth notes: G3, F3, E3, D3, C3, B2, A2, G2, F2, E2, D2, C2, B1, A1, G1.

Vežba 3

Musical notation for Vežba 3. The first staff shows a sequence of eighth notes: G4, A4, B4, G4, F4, E4, D4, C4, B3, A3, G3, F3, E3, D3, C3. The second staff shows a sequence of eighth notes: G3, F3, E3, D3, C3, B2, A2, G2, F2, E2, D2, C2, B1, A1, G1.

Vežba 4

The image shows two staves of musical notation. The top staff is a treble clef staff with a red asterisk at the beginning. It contains a sequence of 12 eighth notes, grouped into four pairs of beamed eighth notes. The notes are: G4, A4, B4, G4, F4, E4, D4, C4, B3, A3, G3, F3. Below the staff are 12 numbers: 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3 3. The bottom staff is a bass clef staff with a double bar line at the end. It contains a sequence of 12 numbers: 7 5 7 5 7 5 7 5 7 5 7 5.

Vežbe za sluh

Prepoznavanje kvalitet akorda

Audio fajl: <https://bit.ly/2KdvmmW>

Tvoj zadatak je da napišeš koji je kvalitet akorda (Major, Minor ili Dominanta 7, Sus, Power Akordi)

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

Prepoznavanje individualnih akorda (Svi akordi do sad)

Audio fajl: <https://bit.ly/2tAONLP>

Zapamti, čujes akord, pauziraš, nadeš ga na gitari, zapišeš.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____
6. _____
7. _____
8. _____
9. _____
10. _____

Prepoznavanje progresije akorda(Svi akordi do sad)

Progresija 1: <https://bit.ly/2tKolt4>

Progresija 2: <https://bit.ly/2IyPA4J>

Progresija 3: <https://bit.ly/2Kohh1T>

1.				
2.				
3.				

Vežbe za sluh – Lekcija 10 – Rešenja

Tekstualni fajl: <https://bit.ly/2MwGA2C>

Lake pesme

1. **Divlje Jagode – Marija**
2. **Riblja Čorba – Kada Padne Noć (bez glavnog solo-a)**
3. **Galija – Kotor**
4. **Riblja Čorba – Dva Dinara Druže**
5. **Sting – Fragile**
6. **Eric Clapton – Wonderful Tonight**
7. **Vlado Georgiev – Tropski Bar**
8. **Yu Grupa – Crni Leptir**

Plan vežbanja

- 1. 20 minuta vežbe improvizaciju u pentatonici**
- 2. 20 minuta varijacije na 12 bar blues ritam**
- 3. 10 minuta sviranje prstima umesto trzalicom**
- 4. 10 minuta učenje novih pesama**
- 5. 10 minuta palm mutovanje žica**

Stvari koje treba imati na umu

- Vežbaj polako sve vežbe za pentatoniku uz metronom**
- Vežbaj 12 bar blues ritam, slušaj kako zvuči na snimku**
- Vežbaj improvizaciju sa frazama u pentatonici**

Kad sam završio lekciju ?

- Kad možeš da improvizuješ osnovno**
- Kad znaš bar 3 nove pesme iz ove lekcije**
- Kad lagano sviraš blues ritam**
- Kad možeš lagano da prigušiš odnosno palm mutuješ žice**

Kraj

Bravo! Prešli smo 10 lekcija. Do sada bi trebalo dobro da sviraš sve iz njih. Naravno još uvek se vraćaj na vežbe i vežbaj.

Šta smo naučili u ovih 10 lekcija, odnosno šta treba da znaš

– Akordi

- Osnovnih 9 hvatova: **A, D, E, G, C, F, Fmaj7, Am, Em, Dm.**
- Dominante: **A7, D7, E7, G7, C7, B7.**
- Sus akorde: **Asus2, Asus4, Dsus2, Dsus4, Esus4.**
- **Power akorde**
- Treba da možeš lagano da menjaš sa jednog na drugi akord.
- Treba da znaš da sviraš sa prstima umesto trzalicom akorde
- Treba da znaš da okineš **bass** ton pa akord.

– Ritmovi

- Trebalo bi da znaš osnovne ritmove da odsviraš uz metronom. Takođe trebalo bi da znaš ritmove koje se koriste u pesmama koje smo prošli kroz lekcije
- Treba da znaš da odsviraš 12 bar blues
- Treba da znaš triole i shuffle ritam
- Treba da možeš da odsviraš ritmove u lekcijama sa metronomom
- Treba da znaš da palm mutuješ akorde/žice

– Skale

- Treba da znaš minor/mol pentatoniku. Trebalo bi da možeš da odsviraš do 120bpm na metronomu, 2 ili 3 tona po otkucaju
- **Treba da znaš da improvizuješ sa frazama i vežbama iz lekcije 10**
- Treba da znaš da odsviraš svuda po vratu skalu, počeci od šeste žice.

– Sluh

- **Treba da možeš da nađeš akord koji čuješ na gitari**
- **Treba da možeš da prepoznaš kvalitet akorda**
- **Treba da možeš da naučiš pesme na sluh**

- **Teorija**
- Treba da znaš koji tonovi postoje u muzici (notni krug)
- Treba da znaš šta je oktava
- **Imena svih tonova svuda po vratu uz pomoć oktava**
- Osnovni 4/4 ritam
- **Treba da znaš dužine nota, koliko koja nota traje**
- **Cela nota, pola note, četvrtina note, osmina nota, triplet, šesnestine, tridesetdvojina.**
- Treba da znaš šta je root ton

- **Pesme**
- Trebalo bi da znaš da odsviraš 10+ pesama.

Zaključak

Ovih 10 lekcija treba da ti omoguće da naučiš osnove na gitari. Potrebno je od 4 do 12 meseci da se savladaju. Zavisi od tebe.

Zapamti, važno je da bude zabavno. Gitara je najbolji instrument, uživaj u svakom tonu koji odsviraš.

www.pavlepaunovic.com